

DAURBININKAS

Vol. LXXXIII, Nr. 37
Rugsėjis - September 25, 1998 Penktadienis-Friday

PERIODICALS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina
\$ 1.00

LIETUVOJE ir apie LIETUVĄ

- Rugsėjo 20 d. Vytautas Landsbergis su žmona Gražina ir Seimo narių delegacija išskrido oficialaus vizito į Helsinkį. Susitiko su Suomijos Prezidentu Martii Ahtisaari, Ministru pirmininku Paavo Lipponen, Suomijos Parlamento pirmininke Riit Uosukainen, Europos reikalų ir užsienio prekybos ministru Ole Norrback. Į Vilnių V.Landsbergis sugrįžo rugsėjo 23 dieną.

- Vilniuje rugsėjo 19 d. įvyko Lietuvos Krikščionių demokratų partijos (LKDP) neeilinis tarybos posėdis, kuriame sprestas šios valdančiosios koalicijos priklausančios politinės organizacijos valdybos likimas. Nėlinių tarybos posėdį pareikalavo sušaukti 39 jos nariai, nepatenkinti valdybos darbu per pastaruosius kelis mėnesius, ypač dėl to, kad krikdėmai prarado švietimo ir mokslo ministro postą.

- Šeštadienį, rugsėjo 19 dieną, Vilniaus Šv.Kazimiero bažnyčioje Lietuvių katalikų mokslo akademija surengė pasižymėjusio kunigo, vertėjo, buvusio politinio kalinio Česlovo Kavaliausko (1923-1997) gimimo 75-ųjų metinių minėjimą. Kunigas Č.Kavaliauskas yra 1972 metais išleisto Naujojo Testamento vertėjas į lietuvių kalbą, "Trumpo teologijos žodyno", kitų veikalų bei straipsnių autorius. Jis, kaip teigiama Bažnyčios žinyne, neturėjo beveik jokio turto, nesiekė sau patogumų ar malonumų, nes svarbiausia jam buvo tiesa, Dievo garbė ir dvasinė nauda žmonėms. Kunigas Č.Kavaliauskas palaidotas Vievio bažnyčios šventoriuje.

- Rugsėjo 18 d. Vilniaus Gedimino technikos universiteto (VGTU) rektorius Edmundas Zavadskas ir Turkijos Karadenio technikos universiteto rektorius Turkey Tudes pasirašė šių universitetų bendradarbiavimo sutartį.

- Lietuva Rusijos Kaliningrado sričiai jau perdavė pusės milijono litų vertės humanitarinės pagalbos siuntą - vaistų ir medicininių reikmenų. Kita tokios pat vertės siunta bus sudaryta artimiausiu metu.

- Prezidento Valdo Adamkaus vadovaujama Malonės komisija nutarė, kad bus patenkinti tik 8 iš 99 svarstytų nuteistųjų prašymų. Tai bus mažiausias Prezidento dekretu patenkintų malonės prašymų skaičius per visą nepriklausomybės metais įkurtos komisijos darbo laiką. Paprastai patenkinama 20-30 procentų pateiktų prašymų. "Ši kartą buvo daug žmogžudžių, recidyvistų, kelis kartus teistų asmenų prašymų. Jie paprastai netenkinami", - sakė Prezidento referentas teisės klausimais Armanas Abramavičius.

- Kadenciją baigusio Prezidento Algirdo Brazausko fondas rengs teminius jaunųjų politikų susitikimus su žinomais Lietuvos politikais. Artimiausiu metu vyks studentų bei užsienio politikų susitikimai su Lietuvos politikais tema "Lietuvos nacionaliniai interesai Rytuose".

AŠTUNTA APPLE VASARA LIETUVOJE

Julius Veblaitis

Rugpjūčio pirmąją savaitę, po įtempto darbo iš Vilniaus oro uosto į Ameriką sugrįžo 74 įvairių sričių švietimo darbuotojai, priklausą APPLE organizacijai. APPLE tai anglų kalbos akronimas, reiškias: American Professional Partnership for Lithuanian Education. Daugeliui tai buvo jau aštunta vasara dirbant su Lietuvos mokytojais ir mokyklų direktoriais. Grupę sudarė įvairių specialybių mokytojai ir nemažai jų, dirbančių įvairiuose universitetuose, turėjo doktoratus iš savo specialybių. Viena profesorė, Irene Ramoškaitė-Ross, atvyko iš Toronto.

Pagrindiniai kursai šiemet vyko Mažeikiuose, Panevėžyje ir Utenoje. Taip pat gana sėkmingi trumpesni Konfliktų sprendimų kursai dar vyko Druskininkuose, Utenoje ir "Versmės" mokykloje Vilniuje. Dėstytojos čia buvo Irena Giedraitienė, Lisa Nagel ir Amy Rickman. Mažeikiuose, Panevėžyje ir Utenoje bendrose paskaitose "Character Counts" ("Asmenybės svarba"), dr. Lloyd Hackley kalbėjo apie vaiko asmenybės vystymąsi įtraukiant į šį procesą vaiko šeimą, mokyklą, jaunimo organizacijas, verslo, visuomenės ir net valdžios įstaigas. Jis gana konkrečiai aiškino apie tokias strategijas, kuriomis ugdomas ir įtvirtinamas savim pasitikėjimas, pagarba kitiems, atsakomybė, pilietiškumas bei teisingumas. Čia Lietuvos mokytojai susipažino su programa, kuri plinta ne tik Amerikoje, bet ir kitose šalyse, siekiant per visas disciplinas mokykloje ugdyti vaiko asmenybę.

Programa Mažeikiuose

Gimtosios kalbos sraute buvo aptariamasi šios temos: literatūros dėstymo integravimas, rašybos proceso mokymo metodika, gimtosios kalbos pedagogikos vertinimo metodai ir spaudos panaudojimas mokant gimtosios kalbos. Dėstytojai čia buvo Anne Baltren, Anthony Dorr, Dr. Wendel Mayo ir Shirley Sabo.

Be gimtosios kalbos dar buvo dėstomi menai pradinėjų klasių mokytojams, kur buvo aptariama mokymo programų kūrimas, kūrybinio ir kritinio mąstymo ugdymas, muzikos mokymo metodikos modeliai, mokymo stiliai ir muzika kaip tarpkultūrinė komunikacija per vaizduojamąjį meną, dramą pradinukams. Dėstytojos buvo: Linda Breneman, sesuo Loretta Hoag, Laima Sirutienė ir Katie

Hoyle. Buvo komentuojama kaip reikia veikti su įvairių gebėjimų vaikais ir koks yra streso poveikių valdymas klasėje. Čia buvo aiškinama, kaip mokyti įvairių sugebėjimų vaikų jiems esant vienoje klasėje. Lektoriai nagrinėjo tokius klausimus: vaiko drausminimo būdai, mokinio vertinimas naudojant rubriką ir kitas vertinimo sistemas, gabiųjų mokinių auklėjimo specifika. Kursus dėstė: Nancy Andvik, Monita Leavitt, Ann Buzaitis ir Katie Hoyle. Klasės auklėtojams buvo papildomai dėstoma pedagoginė psichologija. Seminaruose ir grupiniuose užsiėmimuose buvo nagrinėjama savęs analizė, kaip pagrindinis mokymo išteklius, santykis su mokiniais ir to sureikšminimas klasės aplinkoj. Šias temas aiškino dr. Aurelija Palubeckaitė ir Juan Robledo.

Pilietinio ugdymo paskaitose dalyvavo daugiausia septintos klasės mokytojai. Paskaitose buvo siekiama supažindinti klausytojus su jų normomis. Buvo nagrinėjami demokratijos pagrindai, parlamentarinė tvarka, demokratine teisine sistema (inscenizuojant debatus ir teismo procesus), ekonomika, JAV ir Lietuvos konstitucijos, visuomenės sandara kaip individo ir bendruomenių bei jų santykių atspindys. Čia dėstė James Garland, James Morgan ir dr. Jim Schmidt.

Anglų kalba - ne specialistams

Čia buvo kviečiami mokytojai, kurie šiuo metu anglų kalbos nedėsto arba turi ribotą tos kalbos dėstymo praktiką, tačiau siekia pasitobulinti ir kvalifikacijos. Čia buvo aiškinama įvairių anglų kalbos mokymo metodika, mokymosi stiliai, remiantis Gardnerio intelekto teorija ir Eriksono brendimo stadijų teorija. Buvo aiškinama ir biznio kalbos specifika. Vyko ir praktiniai užsiėmimai, pvz., essay rašymas, gramatikos uždaviniai ir rašinių redagavimas. Dėstytojos čia buvo Laura Baker, Aušra Karka ir Živilė Rawson.

Į tikiybės ir etikos paskaitas buvo kviečiami mokytojai, kurie domisi katalikiškos dorovės požiūriu nagrinėjimu. Vaizduojant, paskaitose, grupinėse diskusijose buvo aptariamasi trys krikščioniško gyvenimo sritys: sakramentai, malda ir moralinis vystymasis. Buvo aiškinamas ryšys tarp žmogiškosios

patirties ir tikėjimo tradicijos. Šios sąvokos buvo naudojamos rengiant dalyvius vystyti kompetingas pedagogines programas. Šių temų aiškintojai buvo kun. John Durbin, sesuo dr. Mary Fleischaker ir sesuo dr. Jeanette Lucinio. Direktorius čia buvo dr. Wendell Mayo, administratorius Minijus Tilindis. Vertėjais rūpinosi Shirley Sabo.

Kursai Panevėžyje

Šiuose kursuose daug laiko buvo skirta aiškinant kaip naudoti technologiją mokymo procese. Čia buvo kviečiami bet kurios specialybės mokytojai. Padidintas 60 dalyvių skaičius buvo paskirstytas į dvi grupes pagal pajėgumą ir patirtį. Čia dalyviai buvo supažindinami su įvairiomis technikos priemonėmis, skiriant ypatingą dėmesį pažinčiai su Internetu, vaizdinių priemonių, duomenų analizei ir teksto redagavimo pradmenims. Buvo apžvelgta kompiuterio programinė įranga, tinkanti įvairių dalykų grupiniam ir individualiam mokymuisi. Pakankamai buvo skiriama laiko susipažinti su DOS ir WINDOWS terpėmis. Dėstytojai kompiuterių klasėje buvo dr. Charles Bossler, Vainas Brazdeikis, Vytautas Kavoliūnas, Amanda Muliolienė ir Alan Zube.

Į informatiką ir tiriamąjį darbą buvo kviečiami bibliotekininkai ir kitų dalykų 6-12 klasių mokytojai, kurie domisi tyrimo procesu bei jo pritaikymu mokyklos aplinkoje. Dalyviai galėjo įvardyti klausimus ir problemines sritis bei pasirinkti įvairius šaltinius ir tinkamiausią informaciją naudojant įvairią tyrimo metodiką, pasitelkiant vertinimo ir organizacinius įgūdžius duomenų apdorojimui. Ypač buvo pabrėžiamas korporacinis grupinis mokymosi metodas ir kūrybingų uždavinių sudarymas. Kursų pabaigoje klausytojai pateikė savo grupinius tyrimo darbus. Šį kursą dėstė Linda Higgins Spoletti ir Judy Lange.

Specialioji pedagogika

Į šiuos kursus buvo kviečiami visi specialiosios pedagogikos mokytojai, dirbantys ikimokyklinėse įstaigose, taip pat su pradinėjų klasių vaikais su nežymia, vidutine ir sunkia negalia. Dalyvauti galėjo ir logopedai bei mokytojai ar auklėtojai, dirbantys vaikų namuose bei internatuose su protiniai ir fiziniai neigiamais vaikais. Grupinėse diskusijose ir paskaitose bei prakti-

(nukelta į 7 psl.)

LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO VIZITAS NEW YORKE

Rugsėjo 19-23 dienomis New, Yorke lankėsi Lietuvos Respublikos Prezidentas J. E. Valdas Adamkus. Oficialus vizito tikslas - dalyvavimas bendruose Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos debatuose. Lietuvos Prezidentas susitiko su JT Generaliniu Sekretorium, pasakė kalbą Generalinėje Asamblėjoje, dalyvavo diskusijose užsienio politikos klausimais rengiamos Rytų-Vakarų studijų instituto bei LR Misijos JT, susitikime su kitų valstybių Prezidentais bei stambių JAV korporacijų atstovais. Vizito pabaigoje LR Prezidentas uždarė New Yorko biržos prekybinę dieną.

Lietuvos Prezidentas Valdas Adamkus Vyčia Kryžiaus 5-ojo laipsnio ordinarį įteikia Danutei Keršiuitei-Pečeliūnienei Gedimino Svitojaus (ELTA) nuotr.

APDOVANOJIMAI DISIDENTAMS

Rugsėjo 17 d. keturiems lietuviams disidentams Lietuvos Prezidentas Valdas Adamkus įteikė aukštus valstybės apdovanojimus. Vyčio Kryžiaus 3-ojo laipsnio ordinarį įteikti Jonui Kauneckui ir Vladui Lapieniui, Vyčio Kryžiaus 4-ojo laipsnio - Vytautui Bogušui, 5-ojo laipsnio - Danutei Keršiuitei-Pečeliūnienei.

Prieš vienuolika metų prieš Adomo Mickėvičiaus paminklą Vilniuje surengto pasipriešinimo sovietų valdžiai mitingo organizatoriai, "Katalikų bažnyčios kronikos" leidėjai ir Komiteto tikinčiųjų teisėms ginti nariai apdovanojimais buvo pagerbti rugpjūčio 23-iosios - Juodojo kaspino dienos - išva-

karėse, kai Prezidentas pasirašė atitinkamą dekretą. Tačiau tuomet J.Kauneckas, V.Lapienis, V.Bogušis ir D.Keršiuite-Pečeliūniene negalėjo dalyvauti jų įteikimo ceremonijoje. "Leiskite man tik pakartoti prieš kelias savaites jūsų kolegoms ištartus žodžius - jūsų drąsios veiklos dėka šiandien galime gyventi laisvoje valstybėje, laisvoje visuomenėje. Nors tolstame nuo tų okupacijos laikų įvykių, jie išliks mūsų širdyse ir mintyse, nes juose dalyvavę žmonės pakėlė tautos sąmoningumą, atvedė į istorinį atgimimą", - apdovanojimų įteikimo ceremonijoje sakė Lietuvos Prezidentas V.Adamkus.

ELTA

LIETUVOS VYRIAUSYBĖS VADOVAS REIKALAUŠ FINANSINĖS DRAUSMĖS

Dėl krizės Rusijoje bendrojo vidaus produkto augimas Lietuvoje nuo 7 procentų gali sumažėti iki 4-5 procentų, nedarbas gali padidėti nuo 1 iki 1,5 procento, Lietuvos valstybės biudžetas gali netekti apie 300-350 milijonų litų, o valiutos atsargos sumažėti 100-150 milijonų JAV dolerių. Tokias prognozes Seimo nariams rugsėjo 17 d. pateikė Ministras Pirmininkas Gediminas Vagnorius.

Pasak Vyriausybės vadovo, Lietuva išvengs finansinės ir piniginės krizės, tačiau įmonių ekonominių sunkumų Vyriausybė mato ir neabejoja, kad nuostolių bus patirta. Antikrizinės priemonės tik padės šiuos nuostolius sušvelninti.

Informuodamas Seimo narius, Premjeras teigė, kad finansinė krizė palietė 41 didesnę

Lietuvos įmonę, arba pusantro procento visų didesnių įmonių. 38 įmonės jau patyrė nemažų finansinių nuostolių. Pirmosioms trims įmonėms Vyriausybė rugsėjo 16 d. nutarė suteikti 2,6 milijono litų paramą. Pagalba dėl laikinų finansinių sunkumų pirmiausia bus teikiama darbuotojų išiskolinimams apmokėti.

Kaip užtikrino Premjeras, Vyriausybė pasimokė iš kaimyninėse valstybėse padarytų klaidų. Viena iš Rusijos krizės priežasčių - pašlijusi finansinė drausmė, nemokami mokesčiai, didėjančios valstybės ir įmonių skolos arba sutrikusi finansinė sistema.

Turime pasiekti, kad finansinė tvarka Lietuvoje taptų dar griežtesnė ir mūsų neištiktų Rusijos likimas, sakė G.Vagnorius.

ELTA

Oro tarša namuose

Paskutinių trisdešimt metų laikotarpiu yra daug kalbama apie užterštą orą, apie to užteršimo pavojų žmogui. Ieškoma būdų, kad švarūs degalai būtų švaresni ir degdami nerestų oro. Išrandami nauji automobilių varikliai, kurie mažiau taršos išleidžia į erdvę, fabrikai baudžiami už oro ir aplinkos taršą. Vadinas, susirūpinta nešvarumu, užterštos gamtos ir oro įtaka žmogaus organizmui. Bet, kalbant apie aplinkos taršą, yra kalbama apie tai, kas darosi lauke. Iki šiol nepagalvota, kad mūsų namuose gali būti labiau užterštas oras nei lauke. Retas pagalvojame apie oro švarą savo namuose.

Paskutiniu laiku yra vis daugiau duomenų, rodančių būtiną reikalą atkreipti didesnę dėmesį į namo viduje esantį orą, juolab kad dauguma žmonių didesnę laiko dalį praleidžia uždaroje patalpoje. Environmental Protection Agency – EPA sako, kad oro užteršimas namo viduje gali būti nuo dviejų iki penkių kartų didesnis nei lauke.

Pereitais metais "The Presidential/Congressional Commission on Risk Assessment and Risk Management" pranešė, kad žmogaus sveikatai yra kenksmingesnė oro tarša namo viduje negu lauke. Taip pat buvo pabrėžta, kad Kongresas ir Vyriausybė turi nedelsiant atkreipti į tai dėmesį. Oro taršai namo viduje – uždaroje patalpoje – yra įvairių priežasčių. "Environmental Building News" rašo, kad dabar statomi namai yra sandaresni, norint sutaisyti daugiau šilumos. Be to, mūsų namai yra pilni sintetinių medžiagų: statybinės, baldų apmušalai, baldai, kilimai ir daug vartojamų daiktų yra padaryti iš medžiagų, kurios savyje turi daug chemikalų, kurie garuoja ir teršia orą.

Kaip atpažinti namą su užterštu oru? Tai tvankus, troškus, "senatvė" dvelkiantis oras, matyti per daug drėgmės ant langų, užuodžiami pelėsiai, ar virimo/kepimo neišsiskirstę kvapai. Tokių sunkų oro namo panaikinti yra sudėtingiau, negu tik nusipirkti elektroninį oro švarinimo aparatą. Visokios siūlomos oro švarinimo įrangos daugeliu atveju yra tik pinigų išmetimas be reikalo. Dulkės ir žiedadulkės susirenka į kilimus ir baldus, tad maži oro švarinimo aparatai čia negali padėti. Specialistai sako, kad pirmiausia reikia sužinoti, kas jūsų namuose teršia orą. Pvz., gal geresnė ventiliacija galėtų padėti turėti švaresnį orą. Atminkite, kad daugumas šildymo ir šaldymo sistemų netraukia oro iš lauko, o tik tą patį maišo. Todėl, jei tik sąlygos leidžia, reikia atidaryti langus ir įleisti šviežio oro. Yra ir daug kitų būdų, kuriais galite pašvarinti savo namų orą.

Radonas (radon)

Radonas yra natūralios dujos, kurios atsiranda uranijaus skaldymo metu. Jei tas vyksta žemėje po jūsų namu, dujos veržiasi pro rūšio grindų ar sienų plyšius, ir pasilieka name. Radono gali būti ir senuose ir naujuose namuose. Jis kenkia žmonių sveikatai. EPA tyrimai nustatė, kad nuo radono sukkelto plaučių vėžio kasmet Amerikoje miršta 15,000 žmonių.

Norint atsikratyti radono, pirmiausia reikia patikrinti, kiek jo name yra. Galima nusipirkti įvairių radoną matuojančių prietaisų. Daugumas tų prietaisų susideda iš specialios mažos metalinės dėžutės, kurią reikia padėti žemiausioje gyvenamo namo vietoje ir ten palaiky-

ti ją keletą mėnesių. Tada tą dėžutę reikia nusiųsti į laboratoriją patikrinimui. Laboratorija patikrinusi atsiųs duomenis. Jei radono yra daug, tada namo savininkas turėtų susirūpinti ir imtis priemonių apsaugoti: užtaisyti visus rūšio plyšius ir skylės grindyse bei sienose. Jeigu turite rūsyje vandens pompą, uždėkite naują uždangalą, kuris gerai viską uždengtų. Kitas būdas apsaugoti nuo radono yra išgręžti skylę rūšio grindyse ir tada vamzdžiu ištraukiamas radono dujos iš po namo į lauką.

Drėgmė

Per didelė drėgmė namuose kenkia oro švarumui. Didelė drėgmė sukelia pelėjimą, grybelių ir biologinių užkrėtųjų augimą. Kilimai, dengia visas grindis, irgi suteikia sąlygas augti biologiniams užteršėjams. Sušlapusios tokios statybinės medžiagos kaip "sheetrock", kilimai ir medis, duoda galimybę pelėsiams tarpti. Daugelis žmonių yra alergiški pelėsiams, kurie gali sukelti astmą. O, be to, pelėsiai kenkia ir pastatui.

Jei pastebite pelėsius, turite gerai apžiūrėti namą ir panaikinti priežastis, leidžiančias pelėsiams tarpti. Šiuo atveju gali padėti ventiliatoriai virtuvėje ir vonios kambaryje.

Patartina židiniui malkų nesandėliuoti name, nes jos skleidžia drėgmę. Žiūrėkite, kad lietaus vanduo nesisunktų į namą. Pataisykite visas vietas – rūši, palėpę, nutekėjimo vamzdžius ir pan., pro kuriuos sunkiasi lietaus vanduo.

Jei jūsų name yra daug drėgmės, įsigykite "dehumidifier", bet jį reikia gerai prižiūrėti ir švariai laikyti, nes kitaip jis gali daugiau pakenkti sveikatai, negu padėti. Jei matote namuose pelėsius, naudokite praskiestą chlorą jiems nuplauti. Jei negalite išdžiovinti sušlapusių baldų ar kilimų per 24 valandas, geriausia jais atsikratyti.

Anglies dvideginis

Tai bespalvė ir bekvapė dujos, kurios trukdo deguonies apykaitai žmogaus kūne. Maži jo kiekiai sukelia silpnumą, pykinimą, galvos skausmą ir svajimą. Didėsnieji kiekiai sukelia sąmonės netekimą ir mirtį.

Anglies dvideginio dujos namuose atsiranda, kai degalų dujos nėra kaip reikiant pašalinamos. Tas atsitinka, kai užsikemša kaminas, ar sugenda šildymo krosnis, kur per plyšius, užuot į lauką per kaminą, veržiasi degalų liekanos į namą.

Pagal EPA duomenis, anglies dvideginio dujomis atsitiktinai per metus nusinuodija apie 1,000 žmonių. Iš jų 800 nuo prie namo prijungtame garaže užmiršto užgesinti automobilio variklio. Automobilio išmetamos dujos nužudo ne tik žmogų automobilyje, bet ir name. Kitos 200 mirčių būna dėl negerai veikiančių namo ir vandens šildymo krosnių.

Kad išvengtume anglies dvideginio sunkimosi į namus iš prijungto prie namo garažo, reikia gerai jį izoliuoti, ypač duris, kurios veda iš namo į garažą. Izoliavimas ne tik apsaugos nuo kenksmingų automobilio dujų, bet taip pat šalčio.

Labai svarbu namuose turėti "carbon monoxide" pajutėją. Daugumas vietų Amerikoje to įstatymais reikalauja. Svarbu kasmet patikrinti šildymo krosnį ir kitas panašias įrangas.

Rūkymas namuose irgi kelia susirūpinimą. Visi girdime apie "second-hand smoke", kai rūkančiųjų dūmus turi kvėpuoti nerūkiantys. Tai rimtas sveikatos pavojus ne tik rūkančiam, bet ir

nerūkančiam, kuris tuos dūmus įkvepia. EPA apskaičiavimu, per metus šiame krašte miršta apie 3,000 žmonių, kurie nerūko, bet kvėpuoja rūkančiųjų dūmais užterštu oru. Rūkorių dūmai dažnai sukelia kvėpavimo sunkumus, ligas bei vidurinės ausies dalies uždegimą, o turintiems astmą ją dar pasunkina.

Kad to būtų išvengta, neleiskite rūkyti name. Jei jie būtinai nori rūkyti kambaryuose, reikia turėti gerą kambarių ventiliaciją.

Namų apyvokoje naudojami chemikalai

Chemikalų yra visokių, pradedant valymo priemonėmis, baigiant vabzdžius naikinančiais skysčiais – "pesticides". Jie gali erzinti akis, nosį, gerklę, sukelti svaigulį ar net būti vėžio priežastimi. Tai priklauso nuo vartojamo produkto rūšies ir kiekio.

Reikia būti atsargiems su valymo priemonėmis. Visada naudokite jas gerai vėdinamose patalpose. Naudojant tuos produktus, labai svarbu gerai perskaityti ir suprasti nurodymus, ką ir kaip reikia daryti. Pvz., jei nurodymuose sako, kad nuo tarakonų purškalą naudoti kas mėnesį, nenaudokite jo kas savaitę. Geriausias apsaugojimas nuo vabalų – namus reikia laikyti švariai ir žiūrėti, kad vabalai negalėtų prieiti prie trupinių ar kitų maisto liekanų.

Valydamis namus, pasirinkite

tokias priemones, kurios turi mažiausiai garuojančių oran chemikalų. Šiandieną perkami nauji dažai ir kitos dažymo priemonės turi mažus mišinius garuojančių chemikalų, nes jų pagrindu yra vanduo, ne alyva.

Dabar yra ir natūralių valymo priemonių, pvz., iš citrinos padarytų produktų (citrų based solvents), kurie gali būti naudojami vietoje cheminių, bet yra žmonių, kurie jaučią ir tokiems valymo skysčiams. Daugiau sužinoti apie namų orą galite interneto puslapyje: www.epa.gov/iaq/ arba skambinkite tel. 800-438-4318.

Prieš daugelį metų žmonės nevariojo tiek daug chemikalų, bet gyveno švariai ir gražiai. Nauji išradimai – įvairūs chemikalai palengvina gyvenimą, bet tuo pačiu gali pakenkti žmonių sveikatai.

Kiekvienas naujai išrastas produktas praeina labai nuoseklų valdžios patikrinimą, kad jis būtų saugus ir nekenktų žmonėms. Tačiau žmonės, neskaitydami ir neklusdami nurodymų, kaip tą produktą naudoti, patys sau pakenkia. Todėl kai nusi-pirksite naują produktą, pirmiausia gerai susipažinkite, kaip jį naudoti. Visi nurodymai yra visada aiškiai surašyti, o skaityti juk visi šiandieną mokam.

Naudotasi medžiaga iš "Chicago Tribune", 1998.7.24.

Vasario -16-osios gimnazijos Vokietijoje biblioteka

M. Šmitienės nuotr.

Ar buvo Vilniuje cirkas?

Šiandien ne vien vilniečiai diskutuoja apie tolesnį Lukiškių aikštės sutvarkymą. Prisimenami įvairūs čia vykę įvykiai. Tačiau beveik niekas kol kas plačiau nepaminėjo su šia aikšte susijusio reikšmingo Lietuvos kultūros istorijai fakto, nepelnytai užmiršto ir nedaugeliui žinomo.

XIX a. pab. - XX a. pr. Lukiškių aikštėje stovėjo neišvaizdus pastatas gaubtu stogu. Tai buvo Vilniaus stacionarus cirkas. Metai mus vis labiau tolia nuo tų laikų. Daug kas užsimiršta, slepiasi po laiko dulėmis. Tačiau Lukiškių aikštė dar tebesaugo atmintyje orkestrų muziką, eiles prie bilietų kasų, publikos ovacijas ir svetimai akiai nematomas tragedijas...

...1892 m. rugpjūtis. Antrąjį kartą vilniečiai susitinka su Ž. Godfrua cirkui. Šį sykį trupė po gastroliu Minske atvyksta kaip reta pajėgi. Įdomus de la Rošo numeris, publika žavi balerinos seserys Kriskoulo, neapoliečiai dainininkai, jojė D. Godfrua, žonglieris mis Ela, gimnastas Borovskis, Stokholmo baletu trupė, turnistai broliai Fernando... Bet visus šiuos žanrus publika jau mačiusi, pažįsta. Ž. Godfrua nebūtų cirko direktorių, jeigu nežinotų – publika reikia sensacijos. Tokia sensacija bus cirkas po vandeniu. Tik prieš šešerius metus Paryžiuje konstruktorius hidroinžinierius Solinjakas pastatė tokį maniežą, o Ž. Godfrua irgi gali savo jėgomis kurti naują reginį.

Rugsėjo 5 d., šeštadienį, gubernijos architektas Polozovas, miesto gydytojas Janovskis ir antrosios apylinkės prievaizdas Voločkovičius, apžiūrėję įrengi-

mus ir patikrinę vandens kokybę, leidžia rodyti vilniečiams vandens spektaklį. Protokole įrašoma: "Vanduo toks švarus, kad gali būti naudojamas ne tik maudymuisi per vardinimą, bet ir tinka gerti". Abiejose cirko pusėse išrausti du šuliniai, į kuriuos pumpuojamas vanduo spektakliui. Vanduo virdulio principu šildomas, o panaudotas išleidžiamas į miesto kanalizaciją.

...Tamsa. Užgesinamos pašukutinės žibalinės lempos. Švilpukas. Iš dviejų vamzdžių pasipila stipri vandens srovė. Tris minutes 15 tūkstančių kibirų vandens liejasi į maniežą. Virš šio ežero permetamas laikinasis tiltas. Prožektoriai, fejerverkas. Valtimis atplaukia kaimiečių jaunavedžių pora su palyla. Juos apsupa greta plaukiojančios žąsys ir antys. Ant tilte-

(nukelta į 4 psl.)

Dailininkė Elena Urbaitis prie savo skulptūros "Plienai dabar" Lietuvos technikos bibliotekos kiemelyje, Vilniuje

Sudarydami testamentus, nepamirškite geriausio draugo - "DARBININKO",

kuris kiekvieną savaitę skelbia naujienas lietuvių namuose

NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY
SENTRY REALTY, INC. 33 E. Railroad Ave., Jamesburg, NJ 08831. Tel.: (732) 521-1611. FAX 732-521-0034. Jei norite pirkti namą, žemės plotą, komercinį pastatą ar nuomoti namą puikioje Centrinėje New Jersey dalyje, maloniai kviečiame kreiptis į NJ Licensed Real Estate agentę ZINE-RA A. MACYS (kalba lietuviškai). Namų tel.: (732) 521-5556 arba (732) 521-1916. Centrinė New Jersey dalis yra puiki vieta gyventi tiek jaunoms šeimoms, tiek pensininkams. Geros mokyklos. Patogus susisiekimas su prekybos centrais ir darbais. Gerai žinomos pensininkų namų bendruomenės.

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2628.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose, kurie liečia testamentą paruošimą ir jo vykdymą, o taip pat nekilnojamo turto pirkimą ar pardavimą bei įvairius reikalus, susijusius su mokesčių (tax) mokėjimu. Advokatas dirba Connecticut valstijoje ir kalba lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. E-mail: sigcycle@aol.com Tel.: 860 651-0261. Fax 860 651-8376.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoje vietoje - OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmadieniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979.

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA
ir jos spaudą paremkime dabar:
pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289-
per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642
Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI
SUKURIAMI IR NEMOKAMAI
PRISTATOMI Į VISAS KAPINES
NEW YORK, NEW JERSEY
IR CONNECTICUT VALSTIJOSE.
ISTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Kasolino MEMORIALS
66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE,
QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326 - 1282; 326-3150
- TAI MŪSU VIENINTĖLE VIETA -
- GAUSI PARODŲ SALE -

†
KVEČAS
JONAS
1933+1976

DARBININKASThe Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351

FAX 718-827-2964

Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —
Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožiūra

Nepriklausomybės deklaracija ir saugumas

Nepriklausomybės deklaracijoje 1776 m. liepos 4 d. pabrėžta: "Kūrėjas yra suteikęs žmonėms tam tikras neatimtinias teises, tarp kurių yra teisė gyventi, būti laisvam ir siekti gerovės. Šioms teisėms užtikrinti sudaroma vyriausybė, kuri savo galią gauna iš valdomųjų sutikimo. Jei kuri valdžia pasidaro kenksminga šiam tikslui, žmonės turi teisę ją pakeisti arba nušalinti ir sudaryti naują vyriausybę, kuri laikytųsi anų principų ir valdytų taip, kad žmonės matytų, jog tai geriausiai atitinka jų saugumą ir gerovę".

Ši deklaracija padėjo pagrindus JAV demokratijai ir tebesilaiko iki šiol. Laikomasi anų teisingų principų, kurie galioja visiems žmonėms ir visiems laikams, bet ir nusistovėjusioms tradicijoms. Iki šiol dar nereikėjo revoliucijos valdžiai keisti ar pašalinti, išskyrus skaudžias kovas dėl vergų išlaisvinimo. Bet tai, kas tada atsitiko, sutarė su deklaracijos vykdymu: kad visi žmonės būtų lygūs savo teisėmis. Vyriausybei niekada nebuvo prikišta, jog ji savo galią piktnaudžiauja žmonių laisvei varžyti. Dažni demokratiniai rinkimai sulaiko nuo pagundos pasidaryti kenksminga žmonių laisvei ir gerovei. Kiek kitaip yra su saugumu.

Krašto saugumas nesudarė problemos, kol JAV gyveno atskirtos didžiųjų vandenų nuo didžiųjų imperialistinių valstybių. Kiek tie vandenys buvo saugūs ir reikšmingi užsienio politikai, rodo Anglija, kuri dar po pirmojo Didžiojo karo traukėsi atstatyti nuo Europos rūpesčių, prisidengdama siauru kanalu. Amerika nuo pasaulinės politikos skyrė nebe kanalai, o vandenynai. Galėjo ramiai tesarūpinti savo žmonių laisvę ir gerovę. Deklaracijos užsimintas įsipareigojimas rūpintis krašto saugumu didesnio rūpesčio nesudarė. O kai nebuvo to rūpesčio, tai nesunki ir nepaini buvo ir JAV diplomacija. Amerika daugiau tarpininkavo, negu vadovavo. Antai po pirmojo Didžiojo karo padėjo įsteigti Tautų Sąjungą, bet pati joje nedalyvavo. Amerikos saugumui pakako izoliacijos.

Izoliacija buvo skaudžiai sudaužyta naujo istorijos vyksmo, kurį pati Amerika žymiai pastūmėjo į priekį. Ji labai daug prisidėjo prie civilizacijos pažangos ir naujų atradimų, įskaitant ir atominę jėgą, kuriai jau nebėra kliūčių pasiekti labiausiai izoliuotą kraštą. Antra, JAV daug padėjo ir leido iškilti Sovietų Sąjungos galybei, kuri pasidarė tiesioginė Amerikai grėsmė. JAV atsidūrė tokioje tarptautinės politikos fazėje, kad Baltųjų Rūmų vadovams pasidarė pirmu ir pagrindiniu uždaviniu deklaracijos įpareigojimas rūpintis žmonių saugumu. Nuo to priklausė ir teisė gyventi, ir laisvam išlikti. Šios prigimtinės žmonių teisės yra jau pavojuje. Reikia jau gintis iš lauko, nes izoliacija daugiau nebegina.

Tokiomis aplinkybėmis JAV užsienio politika šandien pasidaro pati reikšmingiausia tiek šiam kraštui, tiek ir kitiems – laisviems ir nelaisviems. Tad suprantama, dėl ko taip jaudinamasi, kai JAV diplomatai nesilaiko ryžtingumo ir tvirtos linijos.

Mano pilkos kasdienybės Dievas

Karl Rahner

Norėčiau prieš Tave, Viešpatie, atnešti savo kasdienę rutiną, pasikalbėti apie ilgą dieną ir varginančias valandas, kuriuos yra pripildytos viso, ko nori, tik ne Tave.

Pažvelk į šią rutiną, o Švelnumo Dieve. Pažvelk į mus, žmones, kurie esame ne kas kita, tik ta rutina. Savo mylinčiam gailestingume pažvelk į mano sielą, taką, prikimštą nesibaigiančių pabėgėlių minių, bombų išsprogdintą kelią, kuriame nesiliaujančia srove plūsta nesuskaičiuojamos smulkmenos, daug tuščių kalbų ir betikslų veiksmų, tingaus smalsumo ir absurdiškos saviapgaulės, kad tai svarbu.

Kai visa tai stojasi Tavo ir Tavo neginčijamos Tiesos akivaizdon, ar mano siela tuomet neprimena turgaus aikštės, kur antrarušiai perpardavinėtojai iš visų pasaulio pakraščių susirinko parduoti apgailėtinus šio pasaulio turtus? Ar tai neprimena triukšmingos prekyvietės, kur aš kartu su visa žmonija išrikiuoju savo pigius niekučius nerimstančioms, besigrūdančioms minims?

Prieš daug daug metų, kai dar buvau mokinys išskirtina "filosofo" pravarde, kažkur sužinojau, kad siela ypatingu būdu apima viską. O Dieve, kaip šios "aukštos" frazės reikšmė pakito per tuos metus! Kaip kitaip ji man skamba dabar, kai mano siela tapo didžiuliu sandėliu, kur diena iš dienos sunkvežimiai iškrauna savo krovinį be jokios tvarkos ar paskirstymo, suverčia viską bet kaip į krūvas visuose įmanomuose kampuose ir kėtėse, kol viskas prigrūdama nuo apačios iki viršaus visokio šlamšto, banalybės, nereikšmingų dalykų rutinos.

Brangus Dieve, kas gi su manimi atsitiks, jeigu mano gyvenimas toliau taip klosis? O kas atsitiks, kai visas šlamštas bus staigiai iššluotas iš šio sandėlio? Kaip aš jausiuosi savo mirties valandą? Tada jau nebebus "kasdieninės rutinos". Tada stauga mane paliks visa, kas dabar šioje žemėje užpildo mano dienas.

Ir kuomet būsiu aš pats tą valandą, kai liksiu vienas? Visą savo gyvenimą aš buvau niekas, tik kasdienė rutina, reikalai ir veiksmas, dykuma, pripildyta tuščio garso ir beprasmių šurmulio. Bet kai vieną dieną mano gyvenimą prispaus sunki mirties našta ir išspaus tikrą ir

išliekantį turinį iš visos tos dienos ir ilgų metų gausybės, koks tada liks tikrasis troškimas?

Galbūt tos paskutinės sąskaitos metu, didžiulio nusivylimo savo bergždžiai praleisto gyvenimo iliuzija metu, galbūt tada, o Dieve, jeigu Tu būsi man gailestingas, nuoširdus mano nenuoširdaus gyvenimo troškimas taps keliom palaimintom akimirkom, kurios virs šviesa iš Tavo malonės. Galbūt tada aš išvysiu kelias brangias akimirkas, kai Tavo Meilės malonei pasiseks išlikti į tamsią mano gyvenimo kertę tarp nesuskaičiuojamų antrarušių prekių ryšulių, kurie sudaro mano kasdienybę.

Kaip gi man atpirkti tą nematytą banalumą? Kaip gi man pasisukti į vienintelį reikalingą dalyką – į Tave? Kaip gi man pabėgti iš rutinos nelaisvės? Ar gi Tu pats man jos nenulėmei? Ir argi aš, jau nuo pat pirmos akimirkos, kai suvokiau, kad mano tikrasis gyvenimas turi būti nukreiptas į Tave, argi aš nepasijutau tremtyje? Ar gi jau tada aš nebuvo giliai įsiapančiojęs į kasdienių rūpesčių erzelynę, kai suvokiau, kad neturiu leisti, jog mane dusintų žemiškos rutinos svoris?

Argi Tu nesi mano Kūrėjas? Ar Tu nesukūrei manęs žmogumi? Ir kas gi yra žmogus, jei

ne būtų, kuriai nepakanka pačiai savęs, būtų, kuri mato savo nepakankamumą, ir natūraliai ir neišvengiamai ilgis Tavo Begalybės? Kas gi yra žmogus, jei ne būtų, privalanti sekti raginimą siekti Tavo tolimųjų žvaigždžių; būtų, privalanti išlaikyti bėgimo tempą tol, kol prabėgs visus šio pasaulio takus ir vieškelius ir tik galiausiai išvys tavo žvaigždes, ramiai ir tvarkingai besisukančias nustatytu keliu, bet tokias pat tolimas, kaip visuomet.

Netgi jei aš bandysiu pabėgti iš savo kasdienės rutinos, tapdamas Kartūzų vienuoliu, kad dienų dienas galėčiau praleisti tylioje Tavo buvimo adoracijoje, ar tai išspręstų mano problemą? Ar tai iš tikrųjų pakels mane?

Bijau, kad ne, nes netgi tie šventi veiksmai, kuriuos dabar atlieku, nėra švarūs nuo visaėdančių rutinos dulkių. Kai pagalvoju, kiek laiko praleidžiu prie Tavo šventojo altoriaus, ar kalbėdamas Tavo Bažnyčios oficialias maldas iš savo Brevijoriaus, tada pasidaro aišku, kad aš pats esu atsakingas už tai, kad mano gyvenimas toks banalus. Tai ne pasaulio reikalai padaro mano dienas pilkas ir nesvarbias; aš pats išsikasiau tas kasdienybės vėžes. Savo nusistatymu aš galiu pačius švenčiausius įvykius paversti pilka kasdienės rutinos nuobodybe. Mano dienos nedaro manęs nuo-

bodus - viskas yra atvirkščiai. Štai kodėl aš dabar aiškiai matau, kad jei iš viso yra koks nors takas, kuriuo galėčiau prie Tavo ateiti, jis turėtų tiesiai per mano kasdienio gyvenimo vidurį. Jei bandyčiau pabėgti pas Tave koku nors kitu keliu, iš tiesų sekčiau savu iš paskos ir tuo vis tiek nieko nelaimėčiau.

Bet ar yra toks takas, vedantis per mano kasdienybę į Tave? Ar tik šis takas neveda manęs dar toliau nuo Tavo? Ar jis nepanardina manęs dar giliau į tuščią pasaulio šurmulį, kur Tu, Tylos Dievas, negyveni?

Aš suvokių, kad pamažu mes pavargstame nuo karštilgiškos veiklos, kuri jaunam protui ir širdžiai atrodo tokia svarbi. Žinau, kad *taedium vitae*, apie kurią kalba moralės filosofai, ir gyvenimo sotumo jausmas, apie kurį Tavo Šventas Raštas kalba kaip apie galutinę žemišką Tavo patriarchų patirtį, vis labiau ir labiau taps mano išgyventa patirtimi. Mano kasdienė rutina automatiškai virs didžiule gyvenimo melancholija, taip netiesiogiai vesdama mane į Tave, kuris esi begalinė šios žemiškos tuštumos antroji pusė.

Bet man nereikia būti krikščioniu, kad tai žinočiau, - ar pagonyms irgi nepatiria to paties? Ar tai kelias, kuriuo mano kasdienis gyvenimas turi vesti pas Tave? Ar aš ateinu pas Tave tik todėl, kad šis gyvenimas apreiškė man savo tikrąjį veidą, galiausiai pripažindamas, kad

(nukelta į 4 psl.)

Griškabūdzio bažnyčia, pastatyta 1796 m., prieš du metus atšventė 200 metų jubiliejų

V. Inčiūtės nuotr.

Valdas Adamkus

Likimo vardas - Lietuva 8

Ūkininkai, kurie pasitraukė iš namų į vežimus pasikinkę savo arklius, iš paskutiniųjų atsiskaitinėjo su vokiečiais už jų laikymą tvartuose ir šėrimą, bet nepardavė sakydami: "ateis laikas, ir vežimai pasuks atgal". Vis dėlto viltys greitai sugrįžti blėso. Išlikęs tikėjimas tėvynės išlaisvinimu jau rėmėsi tik jausmais, bet ne faktais.

Pirmieji smūgiai šiam tikėjimui buvo suduoti tuoj pat po karo. Mūsų didžiausiais nuostabais, tęsėsi amerikiečių bičiuliavimasis su Rytų Europą okupavusiu Stalinu. Ypač mus sukrėtė prasidėjęs pabėgėlių, kilusių iš Sovietų Sąjungos tiesiogiai valdomų teritorijų, prievartinis deportavimas į Rytus. Tai gėdos dėmė JAV demokratijos istorijoje. Amerikiečių kariškiai, drauge su rusų karininkais apsupę stovyklas, jėga grūsdavo žmones į sunkvežimius ir išveždavo į sovietų zoną. Dėl to itin daug nukentėjo ukrainiečių, kurie atkakliausiai priešinosi deportacijai. Jie užsibarikadavo savo kambariuose, o kai kariškiai išlauždavo duris, šokdavo net iš trečio aukšto galva žemyn, pasiryžę geriau nusižudyti, bet nepakliūti rusams į nagus.

Tai sužinojo Vakarų žurnalistai ir aprašė savo straipsniuose, pasakoję per radiją. Amerikos visuomenei šie faktai padarė didžiulį įspūdį. Sukruto ir JAV gyvenantys mūsų tautiečiai. Amerikos Lietuvių Taryba kreipėsi į Baltuosius Rūmus, Kongresą. Paveiktas protestų, prezidentas H. Trumanas įsakė sustabdyti bet kokią prie-

vartinę pabėgėlių deportaciją į Sovietų Sąjungą. Tuomet žmonės kiek nusiramino, bet kartu ėmė suprasti, kad kelias į namus bus ilgas.

Po Winston Churchill kalbos Fultone 1946 metais prasidėjo vadinamasis "šaltasis karas", ir Vakarų šalių pozicija Sovietų Sąjungos atžvilgiu ėmė griežtėti. Tai pabėgėlių stovyklose sukėlė naujų vilčių bangą. Mes visi per daug tikėjome savo iliuzijomis ir tai trukdė blaiviai vertinti situaciją. Griežtesnis Vakarų tonas santykiuose su Sovietų Sąjunga buvo vertinamas jau kaip būsimojo išlaisvinimo žygio į Rytų Europą požymis. "Jau tuoj prasidės", - nuvilnydavo per pabėgėlių stovyklas gandas, vos tik išgirdavome žinią apie kokį "kietesnį" Vakarų šalių pareiškimą. Bet laikas ėjo, o Lietuvos padangėje jokių gerų naujienų nebuvo.

Realybė pamažu griovė mūsų iliuzijų pasaulį. Tačiau aš priklausiau tai lietuvių bendruomenės daliai, kuri ilgiausiai išlaikė tikėjimą, kad Vakarai mus išvaduos. Tokių vilčių dar kurį laiką turėjau net ir persikėlęs į Ameriką. Tenai pradėjau bendrauti su lietuvišiais istorikais, politologais, dirbusiais JAV universitetuose. Jie pasiūlydavo iš naivaus mano tikėjimo, kad komunizmas žlugs, kad Vakarai kaip nors išlaisvins Lietuvą. "Niekas nesirengia dėl mūsų kariauti su Sovietų Sąjunga. Baltijos kraštai Vakarams mažiausiai rūpi", - tvirtindavo jie. "Tai ciniškas požiūris. Taip negali būti", - ginčydavau aš. Deja, teisūs buvo jie. Kiek pagyvenęs JAV, aš taip pat suvokiau, kad pragmatiški Vakarai dėl mūsų neaukos jokių savo interesų.

SPORTINIŲ MEDALIŲ SPINDESYS POKARIO SKURDE

Augsburge, netoli lietuvių pabėgėlių stovyklos, buvo įsikūręs vokiečių sporto klubas "Švabija", kurio įrenginiais mums leisdav-

vo naudotis. Man kažkaip vis pasisekdavo gyventi kokių nors sporto aikštynų pašonėje. Antai pro savo vaikystės namų Kaune langus matydavau Kūno kultūros rūmus, ir tai paskatino mane dar pradinėje mokykloje daug laiko skirti sportavimui. Geriausiai sekdavosi bėgimas, šuoliai į tolį, į aukštį. Mėgav žaisti ir krepšinį, futbolą, tik gal žaidėjas buvau nelabai geras. Vis dėlto su mokyklos draugais Donatu Skrabuliu, broliais Ošlapais ir Kęstučiu Eismuntu žaidžiau Lietuvos gimnastikos sporto federacijos (LGSF) jaunių futbolo komandoje. Joje rungtyniavo ir įžymusis mūsų krepšininkas Stepas Butautas. Beje, Kęstutis Eimuntas tapo net Lietuvos futbolo rinktinės centru. Mūsų komanda 1944 metais net laimėjo Kauno miesto "A" klasės pirmenybes.

Vokiečių sporto klubas "Švabija" gana greitai atkreipė į mane dėmesį ir pakvietė atstovauti jų komandai Pietų Vokietijos lengvosios atletikos pirmenybėse. Sutikau ir nors šių dienų požiūriu pasirodžiau labai kukliai – šuolių į aukštį rungtyje peršokau karte, pakeltą tik į 175 centimetrų aukštį – nelaukiai tapau varžybų nugalėtoju. Pokario metų išbadėjusiam jaunuoliui tai vis dėlto buvo puikus rezultatas. Beje, tais laikais ir patys vokiečiai sugriautoje savo šalyje gyveno pusbadžiu, tačiau sportas jiems buvo tarsi savotiška atgaiva slogioje kasdienybėje. Daugybė žmonių suplaukdavo stebėti varžybų, ypač populiarius buvo futbolas, sutraukdavęs dešimtis tūkstančių žiūrovų.

Tuoj po karo sąjungininkų okupuotoje Vokietijoje ėmė veikti Pasaulinė jaunųjų krikščionių sąjunga (YMCA). Jungtinėse Valstijose ši organizacija dar ir dabar gana įtakinga. Antrajam pasauliniam karui pasibaigus, jos atstovai atvyko į nuniokotą Europą padėti pabėgėliams. Pasaulinės jaunųjų krikščionių sąjungos darbuotojams būdavo suteikiamos visos Amerikos kariškų teisės ir privilegijos: kiekvienas gaudavo tarnybinį automobilį, apsipirk-

(nukelta į 4 psl.)

■ JAV ambasada Vilniuje paskelbė Valstybės Departamento atstovo spaudai James P. Rubin pareiškimą, kuriame JAV ragina Lietuvą imtis visų būtinų priemonių, kad įtariamam karo nusikaltimais Aleksandras Lileikis būtų teisus, ir šioje bei kitose karo nusikaltimų bylose būtų įvykdytas teisingumas. Po karo gyvenęs Bostone, 91 m. Lileikis kaltinamas, jog vokiečių okupacijos metais būdamas Vilniaus apskrities saugumo vadovu perdavė 75 žydus nacių baudžiamajam būriui. Praeitą savaitę prasidėjęs teismas netrukus buvo atidėtas dėl Lileikio ligos. Teismas pavedė nepriklausomai medikų komisijai ištirti Lileikio sveikatos būklę, tačiau kada procesas atsinaujins, nežinoma. Nacių medžiotojai kritikuoja Lietuvą už tai, kad ji esą vengia teisti lietuvių, prisidėjusių prie Holokausto. Antrojo pasaulinio karo metais buvo nužudyta apie 95 proc. Lietuvos žydų. Tačiau, kaip paskelbė "Veido" žurnalas, gyventojų apklausa rodo, jog tik 11 proc. mano, jog lietuviai yra atsakingi dėl žydų išžudymo.

■ Latvijos Ekonomikos ministerijos duomenimis, dėl ekonominės krizės Rusijoje Latvijos eksportas į šią šalį sumažėjo 20 %. Ministerija pataria vyriausybei imtis priemonių, kurios leistų pagerinti verslininkų padėtį. Siūloma suteikti jiems laikiną finansinę pagalbą, atidėti kreditų grąžinimo terminus, tartis dėl bendradarbiavimo su Turkijos, Turkmėnijos, Kazachstano, Uzbekistano, Tadžikistano prekybos atstovais.

■ Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) generalinis direktorius Renato Ruggiero vizito Suomijoje metu pranešė, kad PPO derybos su Estija ir kitomis Baltijos valstybėmis vyksta sparčiu tempu ir po dviejų mėnesių gali būti baigtos. Kartu R. Ruggiero perspėjo Baltijos valstybes nenaudoti protekcionistinės politikos ekonominės krizės Rusijoje laikotarpiu, nes tai gali stabdyti jų pačių ekonomikos vystymąsi.

Mano pilkos kasdienybės Dievas

(atkelta iš 3 psl.)

visa yra tuštybė, visa yra vargas?

Ar tai greičiau nėra kelias į neviltį nei į Tave? Ar šis kelias nėra karališka karūna rutinai, kai žmogaus išsekinta širdis jau neberanda nė lašelio džiaugsmo ten, kur anksčiau ji rasdavo atsipalaidavimą? Kai netgi paprasti kasdienio gyvenimo įvykiai, į kuriuos žmogus kreipdavosi ieškodamas paguodos nuobodulio ir tuštumos metu, netgi jie tapo beskoniai?

Ar pavargusi ir nusivylusi širdis yra arčiau Tave, nei jauna ir linksma? Kur mes galime tikėtis atrasti Tave, jei netgi mūsų paprastiems džiaugsmams ar skausmams nepasiseka atskleisti Tave? Iš tiesų, mūsų kasdieniai malonumai atrodo lyg tyčia sukurti tam, kad priverstų mus Tave pamiršti. Kasdienės nevilys nėra nei kiek geresnės: jos taip suvargina ir apkartina mūsų širdis, kad, rodos, prarandame bet kokius kada nors egzistavusius sugebėjimus atrasti Tave.

O Dieve, atrodo, kad mes galime nusisukti nuo Tavo veido, kad ir ką darytume. Netgi per maldą ar Šventąją Auką, ar vienuolyno tyloje. Netgi didžiulis nusivylimas pačiu gyvenimu negali mūsų apsaugoti nuo šio pavojiaus. Ir taip aišku, kad netgi šie šventi nekasdieniniai dalykai priklauso mūsų kasdienybei. Akivaizdu, kad rutina nėra tik gyvenimo dalis, netgi ne didžioji dalis, bet visas gyvenimas. Kiekviena diena ir "kasdienybė". Visa, ką aš darau, yra rutina, nes visa tai gali atplėsti mane nuo vienintelio dalyko, kurio man tikrai reikia – Tave, mano Dieve.

Antra vertus, jei galimybė bet kur Tave prarasti yra tiesa, tada turi būti tiesa ir tai, kad aš rasti Tave galiu irgi visur. Jei Tu man nesuteikė jokios vietos, į kurią galėčiau pabėgti ir būčiau garantuotas, kad ten surasiu Tave, jei visa, ką darau, gali reikšti, kad Tave praradau, tada turiu sugėbėti surasti Tave bet kur, bet kokiam veiksmu, kurį atlieku. Kitaip aš visai Tave negalėčiau rasti. O to atsitikti neturėtų, nes aš be Tave visai negalėčiau gyventi. Todėl privalau ieškoti Tave visur. Jei kiekviena diena yra "kasdienybė", tada kiekviena diena yra Tavo diena, o kiekviena valanda – Tavo malonės valanda.

Visa yra "kasdienybė" ir kartu Tavo diena. Ir todėl, mano

Dieve, aš iš naujo suprantu kažką, ką visą laiką žinojau. Tiesa dar kartą grįžo į mano širdį. Tiesa, kurią protas dažnai man kartodavo – ko verta proto tiesa, kai ji nesutampa su širdies gyvenimu?

Kaskart iš naujo aš turiu išsitraukti seną sąsiuvinį, kuriame prieš daug metų persirašiau trumpą, bet svarbią ištrauką iš Ruysbroeckerio raštų. Kaskart iš naujo aš turiu ją perskaityti, kad mano širdis kaskart iš naujo ją suvoktų. Aš visada atrandu paguodą skaitydamas, kaip šis tikrai pamaldus žmogus matė savo gyvenimą. Ir tai, kad po tiek daug metų kasdienės rutinos gyvenimo aš vis dar vertinu šiuos žodžius, yra kaip šventa priesaika, kad vieną dieną Tu palaiminsi ir mano kasdienius veiksmus.

"Dievas artinasi prie mūsų nuolat – tiesiogiai ir netiesiogiai. Jis iš mūsų reikalauja ir darbo, ir malonumo, trokšdamas, kad jie viens kitam neprieštarautų, bet palaikytų vienas kitą. Taigi vidiniam žmogui Jo gyvenimas priklauso abiem būdais – ir veikiant, ir ilsintis. Ir jis yra pilnas ir nepadalintas kiekvienoje iš tų sferų, nes jis visas yra Dieve, kai džiugiai ilsis, ir visas yra savyje, kai aktyviai myli.

Vidinis žmogus yra nuolatos Dievo raginamas ir perspėjamas atnaujinti ir poilsį, ir darbą. Taip jis randa tiesą; taip jis randa savo kelią pas Dievą su nuosirdžia meile ir visada besitęsiančiais darbais. Tuo pat metu, kai jis gyvena Dieve, jis gali eiti prie visų kūrinių visa apimančioje meilėje, dorėje ir tiesoje. Ir tai yra aukščiausia gyvenimo pakopa.

Tie, kas negali suderinti atilsio ir darbo, dar nepasiekė šios tiesos. Nei vienas, gyvenantis tiesoje, negali būti išbloktas iš savo vidinio susikaupimo, nes jis apmąsto save ir poilsyje, ir darbe. Aukštesniame savo dvasios lygmenyje jis priima Dievą kartu su visom Jo dovanom; žemesniame – jis priima visa, kas kūniška, per savo jausmus..."

Turiu išmokyti sujungti kasdienybę ir Tavo dieną. Pašvėsdamas save pasaulio darbams, turiu išmokyti visame kame atiduoti save Tau ir turėti Tave, Vieną Vienintelį. Bet kaip? Tik per Tave, o Dieve. Tik Tavo padedamas aš galiu būti "vidiniu" žmogui sukūryje daugybės skirtingų kasdinių reikalų. Tik

per Tave aš galiu išlikti savyje ir su Tavimi, kai išeinu iš savęs, kad būčiau su pasaulio reikalais.

Ne baimė ar išsišukinėjimas, netgi ne mirtis gali padėti man nepasimesti pasaulio reikaluose. Ne šiuolaikiniai filosofai, bet tik Tu gali mane išgelbėti, meilė Tau, kuris esi galutinis visa ko tikslas ir grožis. Tiktai Tu esi išsipildymas ir perteklius, Tu, kuris gali patenkinti visa, net Pats save. Tiktai meilė Tau, mano Begalinis Dieve, perveria visa ko širdį, tuo pat metu visa perkeisdama ir pametėdama aukštybę į Savo Būties begalinį lobyną, pagaudama viską, kas žemėje yra prarasta, ir perkeisdama tai į himną, šlovinantį Tavo Begalybę.

Prieš Tave visa įvairovė tampa viena. Tavyje visa, kas buvo išblaškyta, tampa suvienyta. Tavo Meilėje visa, kas buvo dėlto išoriška, vėl tampa tikra ir nuoširdu. Tavo Meilėje visa dienos darbų samplaika grįžta lyg namo į Tavo vienybės vakarą.

Šią meilę, kuri gali mano kasdienę rutiną palikti rutiną ir vis dėlto perkeisti ją į grįžimą namo pas Tave, šitą meilę gali duoti tik Tu vienas. Taigi, ką aš galėčiau Tau dabar pasakyti, kai atnešu savo kasdienybę, kad padėčiau ją po Tavo kojomis? Yra tik viena, ko aš galėčiau maldauti, ir tai yra pati paprasčiausia ir pati didžiausia dovana – Tavo Meilės malonės dovana.

Paliesk šia malone mano širdį, o Viešpatie. Kai džiaugsme ar skausme aš siekiu šio pasaulio gėrybių, padaryk, kad per jas aš pažinčiau ir mylėčiau Tave, jų Kūrėją ir tikruosius namus. Tu, kuris esi pati Meilė, duok man meilės malonę, duok man Save, kad visos mano dienos galiausiai galėtų nuskesti vienintelėje Tavo amžinojo Gyvenimo dienoje.

Versta iš: Karl Rahner.
"Encounters with Silence",
1993.

Vertė Indrė Butautytė

Padovanokite "Darbininko"

prenumeratą savo pažįstamiems bei draugams švenčių proga!

Prenumerata
metams – tik \$30.

"Bitininkas" – skulptūra, esanti bitininkystės muziejuje Stripeikiuose
V. Kapočiaus nuotr.

Ar buvo Vilniuje cirkas?

(atkelta iš 2 psl.)

lio su gelėmis rankose šoka merginos. Kažkas meškerioja. Pasirodo undinės, šokinėja nuo tiltelio į vandenį. Jomis paseka kaimiečiai, jūreiviai, kaimo valdžia. Baseine viskas sukasi... Vandens purslai lekia iki publikos. Raketos, ugnies jūra apšviečia povandeninę karalystę...

Maždaug iki XIX a. paskutinio dešimtmečio cirkų gastrolių Vilniuje vykdavo Katedros ir Lukiškių aikštėse. Kiekviena atvykstanti trupė statydavosi laikiną savo pastatą. Pvz., 1866 ir 1871 m. Katedros aikštėje gastroliavo F. Tiurniero cirkas. 1876 m. balandžio mėn. čia buvo įsikūręs garsusis lakiojantis T. Lento 3000 vietų cirkas iš Amerikos. 1880 m. gegužės mėnesį Lukiškių aikštėje 150 artistų ir 90 arklių pradėjo gastroles italo G. Činzelio moderniame cirke, kuriame jau buvo restoranas, 400 ragelių dujomis apšvietė pastato vidų...

Vėliau pasirinktos tik Lukiškės, kadangi čia nuo seno vyko dideli arklių turgai, tradiciškai rinkdavosi daug žmonių.

Tačiau šiandien dar sunku

tiksliai pasakyti, kas buvo tikrais Vilniaus stacionarinio cirko įkūrėjas. Pastatas iš pradžių stovėjo kairiajame aikštės krašte. Vėliau, apie 1897 m., jį perkėlė į aikštės vidurį – apytikriai tarp Muzikos akademijos ir buvusio KGB pastato. Toje vietoje, kur stovėjo paminklas V. Leninui, tikėtina, jog kažkada galėjo būti cirko maniežas...

Perstatant ir tobulinant medinį cirką daug nuveikė italas G. Činzelis, surenęs grandiozinį medinį statinį, prancūzas Ž. Godfrua. Tiesa, dar 1893 m. policija draudė cirko arklius laikyti pastate, leisdavo juos atvesti iš arklidžių valandą prieš vaidinimą ir iškart po to išvesti atgal. Taip pat buvo uždrausta laikyti šieną, kitus lengvai užsidegančius daiktus po žiūrovų suolais, bufete ar šalia cirko pastato. Į cirką buvo atgabenta atsarginė gaisrinė mašina ir statinė bei paskirti nuolatos budėti šeši gaisrininkai. Tiesa, nepaisant visų atsargos priemonių, cirko pastatas visą 1893 m. vasarą taip ir stovėjo tuščias...

Iki tikro stacionaro cirkui dar labai daug ko trūko. Nebuvo prie jo šaligatvių, šaltas didžiulis ba-

(nukelta į 5 psl.)

Valdas Adamkus

Likimo vardas - Lietuva 8

(atkelta iš 3 psl.)

davo specialiose armijos parduotuvėse ir net vilkėdavo karinėmis uniformomis, tik be ginkluotųjų pajėgų skiriamųjų ženklų.

YMCA ne tik siuntė savo atstovus iš JAV, bet ir samdė dirbti jos finansuojamose programose žmones, gyvenusius pabėgėlių stovyklose. Toks darbas buvo pasiūlytas ir įžymiam lietuviui krepšininkui, mūsų šalies rinktinės nariui Zenonui Puzinauskui, tuo metu jau gerai mokėjusiam anglų kalbą.

Augsburge pradėjęs aktyviai sportuoti, susipažinau, o greitai ir susidraugavau su Zenonu Puzinausku. Jis, kaip ir kiti YMCA atstovai, gaudavo algą Amerikos okupacinės zonos pinigais, vadinamaisiais "skriptais", galėdavo pirkti amerikiečių armijos krautuvėse, kuriose būdavo ir ano meto deficitų: gerų cigarečių, kakavos, mėsos konservų ir daugybė kitokių maisto produktų. Man atrodė, jog Zenonas gyvena tarsi visai kitame pasaulyje, apie kurį aš galėjau tik svajoti.

Zenonas Puzinauskas dalyvaudavo baltijiečių lengvosios atletikos varžybose. Jis neblogai stūmė rutulį, metė diską. Aš buvau laikomas šimto metrų bėgimo meistru, ir dažnai mes, du vyrai, su geriausia mūsų lengvaatlete, disko metike Sofija Baranauskaite, operos solisto vardas? Baranausko-Baro seserimi, sudarydavome Lietuvos komandą ir dalyvaudavome baltijiečių bei vokiečių rengiamose varžybose.

Prabėgo pusmetis. Sykį paskambina man į stovyklą Zenonas Puzinauskas ir kviečia atvykti pas jį. Atvažiuoju ir... Tai, kas man

atrodė kaip pasaka, staiga virsta realybe: apsivelku žalią Amerikos kariuomenės uniformą su YMCA ženklais, gaunu automobilį, moka algą "skriptais" – apie keturiasdešimt JAV dolerių. Man, nors ir viengungiai, paskiria atskirą kambariuką trijų kambarių bute. Tai būtų beveik kamarėlės – tilpo tik lova, iš lentų sukalta staliukas ir kabykla – bet neturinčiam šeimos žmogui tais laikais apskritai buvo didelė prabanga turėti savą atskirą kampatį. Tik keleriems ar penkiems lietuviams buvo pavykę įsidarbinti šioje amerikiečių organizacijoje.

Mane paskyrė YMCA atstovu emigracinėje tranzitinėje stovykloje, per kurią į JAV, Kanadą, Australiją išvykdavo tūkstančiai pabėgėlių. Žmonėms tekdavo laukti kelias savaites, kol juos nugalėdavo į Hamburgą arba Brėmeno uostus ir susodindavo į atplaukusius laivus. Aš turėjau rūpintis jų poilsiu, laisvalaikiu: organizuodavau sporto varžybas, vadovaudavau fizinės mankštos pratybose.

Jau buvo prabėgę daugiau kaip pora metų, kai baigėsi karas. Gyvenimas pamažu lengvėjo. Vis daugiau lietuvių susirasdavo koki nors darbą ir jau galėdavo normaliau maitintis. Tiesa, pokario sumaištis laikais geriausiai gyveno tie, kurie užsiimdavo pirkimais ir pardavimais. Juos vadindavo populiariu tuo metu žodžiu – spekuliantais. Versdavosi žmonės pačiais įvairiausiais būdais. Antai vienas kitas važinėdavo į prancūzų zoną, kur buvo daug didelių sodų, ir supirkinėdavo tenai obuolius. Grįžę į amerikiečių zoną juos pardavinėdavo jau didesne kaina.

Kai kurie įsigudrino prekiauti mėsa: iš ūkininkų nupirkdavo net ir gyvą kiaulę ar karvę. Pasitaikydavo ir kuriozų: sykį, nerasdami vietos, kur stovykloje papjauti karvę, keli apskrūs lietuvačiai sugebėjo užginti ją į dviejų aukštų pastato palėpę ir tenai, gerai pabliovinė, išdorojo. Kažkas paskundė. Prisistačiusi amerikiečių karo policija iškretė visą pastatą, bet skerdienos nerado. Tuomet kariškiai pasakė: "Mėsos neatimsime, tik parodykite, kur slepiate". Skerdiena buvo paslėpta taip, kad amerikiečiui ir į galvą nebūtų

atėję ten jos ieškoti.

Uždaromis kolonijomis pabėgėlių stovyklose gyvenę lietuviai jautė poreikį atkurti ir bent kiek normalesnį visuomeninį gyvenimą. Per trejus pokario metus sustiprėjo Vokietijoje atgaivintos kultūros draugijos, pradėta leisti lietuvišką spaudą, knygas, statyti spektaklius. Pagyvėjo ir sportinė veikla.

Rytų Europos pabėgėlių sporto organizatoriai 1948 metais sumanė surengti Pavergtųjų tautų olimpiadą. Susibūrė tarptautinis organizacinis komitetas, nutaręs, kad varžomasi bus visose bent kiek papulieresnėse sporto šakose.

Olimpiados atidarymas įvyko rugpjūčio mėnesį. Joje dalyvavo aštuoniolikos šalių atstovai. Aš pakliuvau į Lietuvos lengvosios atletikos komandą. Buvo laikomasi nuostatos, jog atstovaujame ne tautinei bendruomenei, bet savo šaliai. Kiekviena delegacija atidarymo šventėje išsirikiojo su savo nacionaline vėliava, vilkėdama specialiai olimpiadai pasiūtomis uniformomis. Mūsų žmonės iš paskutiniųjų susimetė, kad tik mes atrodytume bent ne prasčiau negu kitų tautų atstovai.

Varžybos vyko keliuose miestuose. Labai sėkmingai pasirodė Lietuvos krepšinio komanda, laimėjusi pirmąją vietą. Lengvojoje atletikoje mūsų rinktinė laimėjo kelis visų spalvų apdovanojimus, o aš iškovoju du aukso, du sidabro medalius. Dalyvavau bėgimo ir šuolių į aukštį bei į tolį rungtyse. Pastarosiose laimėjau pirmąsias vietas: šokdamas į tolį įveikiau septynių metrų ribą, o į aukštį – pasiekiau 180 centimetrų rezultata. Šimto metrų bėgimo varžybose buvau antras.

Itin dramatiškai susiklostė estafetinės bėgimas keturi po šimtą metrų. Stadionas buvo pilnutėlis, susirinko keliolika tūkstančių žiūrovų. Kai prisimenu tas varžybas, atrodo, ir šiandien girdžiu milžiniškos minios gausmą. Finale rungėsi penkios komandos. Aš turėjau bėgti paskutinis estafetėje.

(bus daugiau)

Ar buvo Vilniuje cirkas?

(atkelta iš 4 psl.)

aganas ne vieną praeivį baidė. O sezonas prasidėdavo net kovo viduryje. 1894 m. pavasarį E. Činzelis pastatė išplėtę, perstatę, nudažė šviesiai ruda spalva. Vietoj dviejų kėdžių eilių įrengtos trys. Pirmosios sėdimos vietos (po 50 kapeikų) atskirtos nuo kitų ir į jas patekti įrengtas atskiras įėjimas. Padidintas bufetas.

Ir štai 1897 m. birželio mėnesį miesto galvos po žemės ūkio parodos leido palikti stacionarą Lukiškių turgaus aikštėje "atvažiuojantiems į Vilnių cirkams". Tiesa, valdžios rūpestis cirkui tuo ir baigėsi. Nors žė-

mės mokestis už cirko vietą buvęs gana nemažas - 1896 m. gegužės mėnesį K. Muminio cirko administracija prašė miesto valdžios tą mokestį sumažinti. Nedidelė arena, skubaus remonto reikalavo vandenį leidžiantis stogas. Ilgai nesutarta dėl cirko arklių apmokestinimo. Valdžios atstovai niekaip nerado kokią kategoriją - privačių ar valstybinių - priskirti cirko arklius...

Nors buvo tame pastate visai gerų dalykų. Pvz., 1901 m. gastroliuojant R. Trucio cirkui, bufete sumuštinis su sūriu arba jautiena kainavo 10 kapeikų, o bokalas alaus - 6 kapeikas...

Voruta

Lietuvos šuolių su parašiuotais sporto meistrai V. Ūsas ir A. Varanaskas
V. Kapočiaus nuotr.

Ar Vytautas Šliūpas prikels Auksučius?

Algimantas Savickis

Idėja – amerikiečių

Pasak V. Šliūpo, Kalifornijos universitetas vykdo specialią pagalbos programą Rusijoje ir Ukrainoje. Leningrado srityje ir Kryme įsteigė parodomuosius ūkius, kuriuose vietos fermerius moko žemdirbystės plonybių. "Draugai, dirbantys Kalifornijos universitete, sužinoję, kad Lietuvoje turį žemės, pasiūlė pabandyti čia steigti žemės ūkio mokymo ir tyrimų centrą", - sakė V. Šliūpas. Pernai, rugpjūčio mėnesį, V. Šliūpas kartu su dviem Kalifornijos universiteto mokslininkais lankėsi Auksučiuose. Jie apžiūrėjo laukus, miškus, susirinko su ūkininkais, valdžios atstovais, aptarė sumanyto centro galimas veiklos kryptį, infrastruktūros sukūrimo galimybes. Tada Šiaulių rajono vadovai pažadėjo talkinti prikeliant Auksučius: rekonstruoti melioracijos inžinerinius, nutiesti trifazę elektros liniją, atnaujinti vieno kilometro keliuką. Žemietis ir jo draugai į Ameriką grįžo gerai nusiteikę. Pasak V. Šliūpo, JAV Texas universitetas parengė Auksučių projekto juodraštinį variantą V. Šliūpo 52 hektarų žemės sklype (kurį ketinama ateityje išplėsti iki 106 hektarų) planuojama įrengti žemės ūkio mokymo ir tyrimų centrą su miškų ekologinės priežiūros padaliniu. Tėvynainis "Šiaulių kraštui" sakė, kad centras tarnautų mokslo tiriamiesiems darbams. Čia galėtų atlikti praktiką Gruzdžių žemės ūkio mokyklos auklėtiniai. Centras mokytų šio krašto ūkininkus amerikiečių žemės ūkio gamybos technologijų.

Tik pasaka greitai sekama

Pasak V. Šliūpo, jis ir jo draugai Lietuvoje ir Amerikoje daug dirbo, kad planai virstų realybe. Žemietis važinėjo po Jungtines Amerikos Valstijas, supažindindamas visuomenę su Auksučių projektu, buvo įkurta pelno ne-

siekianti "Auksučiai Foundation" organizacija, kurios valdytojų taryboje yra aštuoni Lietuvos ir Amerikos specialistai. Ši projektą palaiko Kalifornijos, Texas ir Illinois universitetai, kurie bando sudaryti mokslines programas, kad studentai praleistų vasaras dirbuodamiesi Lietuvoje. Sulaukta projekto rėmėjų Jungtinėse Valstijose. "Tačiau ne tiek, kiek tikėjomės. Iki šiol nepavyko surinkti net mažos dalies projektui įgyvendinti reikalingų pinigų. Labiausiai nusivyliau Amerikos lietuvių. Nė viena organizacija, nė vienas fondas neatsiliepė į prašymą paremti projektą pinigais. Šią vasarą planavome pradėti statybas, jas teks atidėti vėlesniam laikui. Šį rudenį pradėsime lauko darbus", - sakė V. Šliūpas.

Žemaičiai – užsispyrę vyrai

Dvi dienas V. Šliūpas su draugais iš Lietuvos ir Amerikos dirbo Auksučiuose. Jie ėmė žemės mėginius, kuriuos vežė į JAV, žymėjo būsimų statybų vietą, tikslino numatyto tiesti kelio projektą. Auksučių žemės apeleitos. Jau penkerius metus jos niekas nesėtė. Todėl išplito piktžolės. Būtina jas išnaikinti. Visi pritarė Gruzdžių žemės ūkio mokyklos direktoriaus Eduardo Gasparaičio planui: tuoj pat nustojus liūtims, nupurkšti laukus chemikalais, po to nulėkščiuoti ir aparti. O pavasarį, paruošus žemę, pasėti rapsus. "Reikia sumti per trisdešimt hektarų žemės. Mokyklos mechanizatoriai dabar yra laisvi ir jie šį darbą atliktų per savaitę. Reikia tik chemikalų ir kuro", - kalbėjo E. Gasparaitis. V. Šliūpas "Šiaulių kraštui" sakė, kad lankydamasis Vilniuje jis susitiko su Lietuvos žemės ūkio instituto direktoriumi Leonu Kadžiuliu, žemės ūkio ministru Edvardu Mikeliu bei Prezidento žmona Alma Adamkiene, kuri suorganizavo susitikimą su Lietuvos Prezidentu Valdu Adamkumi. Jie pažadėjo paramą Auksučių projektui. "Žemaičiai

Lietuvos buriuotojų laivai Trakų ežere

V. Kapočiaus nuotr.

Kreipimasis į išeivijos lietuvius

Ilgai trukusios okupacijos metais, palikusiais sunkiai išgydomas fizinės, dvasinės ir moralinės žaizdos, Lietuva jautė Jūsų, brangūs tautiečiai, nuolatinę moralinę ir politinę pagalbą, kuri teikė mums daug jėgų priešintis okupantų pastangoms atimti ir sunaikinti viską, kas mūsų tautai buvo brangiausia: tikėjimą, dorą, tėvynės meilę, kitas dvasines vertybes. Buvo išniekiinta, sugriauta arba visai sunaikinta daug lietuviams nuo amžių brangių religinių ir tautinių relikvijų. Viena iš tokių – garsiosios Vilniaus Kalvarijos, kurių Kryžiaus Kelio beveik visos 35 stotys 1962 metais buvo susprogdintos. Tada buvo padaryta viskas, kad neliktų jokio ženklo, jog jos čia stovėjo.

Vilniaus Kalvarijos buvo baigtos įkurti 1669 metais. Kryžiaus kelio koplyčios ir vartai buvo išdėstyti taip, kad topografiškai atitiko tą kančios kelią, kurį Jeruzalėje paniekintas ir pažemintas nuėjo Jėzus Kristus. Prie kiekvienos iš koplyčių buvo atvežta Jeruzalės žemės. Vilniaus Kalvarijų įkūrimas buvo padėka Dievui už krašto išvadavimą nuo žiaurios Maskvos kariaunos, net šešeta metų siautėjusios Lietuvos žemei, pasižymėjusios ypatingu žiaurumu, plėšikavimais, žudynėmis, bažnyčių, vienuolynų ir kitų lietuviams brangių pastatų bei religinių ir kultūrinių vertybių niokojimu.

Beveik po trijų šimtų metų Lietuvą ištiko tokia pat baisi nelaimė, atėjusi iš tų pačių Rytų. Tik šį kartą okupacija užtruko ne šešerius, o pusę šimto metų. Kokią didžiulę fizinę ir dvasinę bei moralinę žalą toji okupacija padarė mūsų kraštui ir mūsų tautai – jums gerai žinoma. Tos okupacijos pasekmės bus jaučiamos dar daugelį dešimtmečių.

Nors turime daug rūpesčių, tačiau drauge su Jumis nuoširdžiai džiaugiamės vėl atgautąja laisve ir Lietuvos nepriklausomybe, už kurią visų pirma turime būti nuoširdžiai dėkingi Viešpačiui Dievui, išklausiuiam mūsų ir Jūsų maldas.

Gydant tautos kūnui ir jos dvasiai okupantų padarytas gilią žaizdą, būtina atkurti ir Vilniaus Kalvarijų Kryžiaus Kelią – gilaus dvasingumo šventovę, bei barokinės architektūros paminklą, kuris kadaise sutraukdavo minias maldininkų ne tik iš visos Lietuvos, bet taip pat ir iš kaimyninių kraštų. Ši tradicija ir šiandieną gyva.

Jau kelinti metai kaupiamos

– užsispyrę žmonės. Per galvą versimės, bet savo pasieksime", - atsisveikindamas tikino Vytautas Šliūpas.

aukos sunaikintoms koplyčioms atstatyti. Tačiau iki šiol už tas aukas pastatyti tik visi vartai ir penkios koplyčios. Dar dvi baigiamos statyti. O reikia atstatyti dar dešimt koplyčių, kurių vietos paženklintos vien išmūrytais pamatais arba iš plytų ant žemės sudėtais kryžiais.

Būtų labai reikšminga, jeigu visos kryžiaus kelio koplyčios Vilniaus Kalvarijose būtų atstatytos iki jubiliejinių 2000-ųjų metų, tuo išreiškiant nuoširdžią padėką Viešpačiui Dievui už išklaušymą visų mūsų maldų dėl mūsų tautos laisvės atgavimo ir Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo.

Mes, Šv. Kryžiaus Atradimo bažnyčios kunigai, parapijiečiai, pritariant Vilniaus arkivyskupijos kurijai, taip pat maldininkų vardu kreipiamės į Jus, brangūs išeivijos lietuviai, prašydami prisidėti prie mūsų parapijos globajamo Vilniaus Kalvarijų Kryžiaus Kelio visų koplyčių atstatymo. Gal kraštų lietuvių bendruomenės, kitos mūsų išeivijos organizacijos, atskiros šeimos arba atskiri asmenys savo aukomis galėtų atstatyti nors vieną pasirinktą koplyčią arba jos dalį, kurioje būtų įamžintas ir jos fundatorių atminimas. Gal galėtų mūsų išeivijos kraštų lietuvių bendruomenės ir kitos organizacijos suorganizuoti rinkliavas, už kurių surinktas lėšas būtų atstatytos pasirinktos koplyčios, jose taip pat įamžinant tų bendruomenių ir organizacijų

atminimą. O laukia geranoriškų aukų atstatytinos šios koplyčios: Paskutinės vakarienos, Prie Alyvų kalno, Alyvų darželyje, Jėzus suėmimas, Kristus pas Kajafą – Kalėjime – Antrą kartą pas Kajafą (viena koplyčia), Rotušėje – Pas Pilotą (viena pati didžiausia koplyčia), Jėzus pirmą kartą parpuola po kryžiumi, Jėzus sutinka savo Motiną, Simonas Kirenietis, Šv. Veronika.

Mes nuoširdžiai prašome išeivijos lietuvių savo aukomis prisidėti prie šio švento reikalo – Vilniaus Kalvarijų Kryžiaus Kelio koplyčių atstatymo. Visų aukotojų vardai bus įamžinti "Kryžiaus Kelio atstatytojų knygoje". Kasmet už visus aukotojus bus aukojamos Šv. Mišios parapijos bažnyčioje.

Visus, kuriuos sudomins šis mūsų kreipimasis, ar norinčius gauti papildomos informacijos, pasiryžusius įnešti savo auką, prašome kreiptis laiškais tokiu adresu: 2021 Vilnius, Kalvarijų g. 225, Kun. Kęstutis Latoža, arba, lankantis Vilniuje, betarpiškai į bažnyčios kleboną.

Mes viliamės, kad šis mūsų kreipimasis neliks be atgarsio ir Jūsų pritarimo, už tai Viešpats Dievas Jums atlygins.

Kun. dek. K. Latoža

Kalvarijų parapijos klebonas

P.S. Norintieji aukoti, gali tai padaryti ir per LK Religinę Šalpa, 351 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207. Pažymėti: "Vilniaus Kalvarijų" atstatymui.

Įdomi viešnagė Lietuvoje: sporto ir dainų šventės davė daug įspūdžių

Edvardas Šulaitis

Birželio ir liepos mėnesiais Lietuvoje vyko nemaža įdomių renginių, kurių tarpe pirmavo VI Lietuvos Tautinė olimpiada, II Pasaulio lietuvių sporto žaidynės, Pasaulio lietuvių dainų šventė su savo gausybe atskirų renginių ir kt.

Tai paskatino mane vykti Lietuvon, aktyviai šiuos įvykius stebėti bei aprašyti spaudoje. Aukščiau minėtuose renginiuose teko dalyvauti akredituotų žurnalistų, turinčių daugiau teisių negu paprastas tų įvykių žiūrovas. Todėl buvo gera proga surinkti daug informacijų, kuriomis pasinaudota rengiant rašinius ar straipsnius užsienio lietuvių spaudai (kai ką teko parašyti ir Lietuvos laikraščiams).

Būnant spaudos žmogui, norėjosi kuo daugiau bendrauti su žurnalistais, laikraščių bei žurnalų redakcijomis, literatūrinio pasaulio atstovais. Siekiant di-

desnio kontakto su spauda, teko lankytis Lietuvos Žurnalistų Sąjungos būstinėje, kalbėtis su jos pirmininku Rimgaudu Eiliuna-vičiumi. Šios Sąjungos leidžiamų "Žurnalistų žinių" redakcijoje bendrauta su laikraščio redaktore Aurelija Liauškiene.

Vilniuje dar užsukta į "Lietuvos sporto" redakciją (ten bendrauta su Bronium Čekanausku, Aleksandru Krukausku, Maryte Marcinkevičiute, fotoreporteriu Viktoru Kapočiumi). Aplankyta ir "Lietuvos ryto" redakcija, "Vorutos" savaitraščio vyr. redaktorių Juozas Vercinkevičius, "Kario" žurnalo redakcija.

Kaune nemaža bendrauta su "Kauno dienos" redaktore Tekle Mačiuliene, to laikraščio korespondente Ramute Vaitiekūnaite. Buvau čia paprašytas

(nukelta į 7 psl.)

**IŠ LIETUVOS
REKORDŲ KNYGOS**

Aukščiausios vietovės

Vietovė, rajonas, metrai virš jūros lygio

Juozapinė	Vilniaus	293,6
Žybartonys	Vilniaus	293,4
Vaitalaukis	Vilniaus	291,5
Nevaišiai	Ignalinos	289,0
Rutkiškės	Vilniaus	288,4
Barsukynė	Vilniaus	286,6
Budakalnis	Ignalinos	284,9
Dunojus	Vilkav.	283,0
Pilaitė	Vilniaus	282,6
Pavištytis	Vilkav.	282,4

Aukščiausios aukštumos

Pavadinimas, metrai virš jūros lygio, aukščiausia vieta

Liet.-Balt.	293,6	Juozapinė
Baltijos	283,0	Dunojus
Žemaičių	234,6	Medvėgalis

- **Žemiausia vieta** - 1,3 m žemiau jūros lygio - yra prie Rusnės miestelio (Šilutės raj.).
- **Aukščiausia slenkančioji kopa** - Sklandytojų kopa Kuršių nerijoje. Jos aukštis 1958 m. siekė 68 m. Šiuo metu ji yra gero kaimo žemesnė. Pustomų kopų aukštis ir forma nuolat kinta. Po smarkesnės audros kopos keteros aukštis gali pakisti 5 - 6 metrais.

- **Aukščiausia apželdinta kopa** - 67,4 m aukščio Senosios smuklės kalnas - stūkso netoli Preilos gyvenvietės (Kuršių nerijoje).

- **Didžiausias piliakalnis** - Bražuolės (Trakų raj.). Jo viršuje yra aikštelė, primenantį netaisyklingą 2 ha ploto keturkampį, kurio kraštinės pietų-šiaurės kryptimi yra 210 m, pietų - apie 110 m, o šiaurės - 95 m.

- **Aukščiausias piliakalnis**, vadinamas Pilies arba Gedimino kalnu, yra Vilniuje. Aukštis nuo papėdės - 48 m, absoliutus aukštis virš jūros lygio - 142 m. Jo šlaitų statumais 35 - 40°.

- **Staciausi piliakalnio šlaitai** - 80 - 85° - yra Punioš (Alytaus raj.) piliakalnio. Šis piliakalnis iš kitų Lietuvos piliakalnių išsiskiria didelia, iki 1 ha ploto, aikštele. Jos ilgis - 155 m, plotis plačiausioje vietoje - 84 m. Šlaitų vidutinis aukštis viršija 30 m.

- **Giliausia žinoma karstinė įgriauva** - ne mažiau 21 m gylis, 12 m skersmens - atsivėrė 1995 m. birželio 25 d. prie gyvenamojo namo Vilniaus g. 30, Pasvalyje. Rytė apie 4 val. atsivėrusi 6 m skersmens ir 9 m gylis įgriauva formavosi iki 22 val. Apie vidurdienį ji didėjo gilyn, kol pasiekė 21 m gylį, po pietų formavimasis sustensyvėjo į plotį kol tapo netaisyklingo apskritimo 8 ir 5,5 m ilgio skersmenų. Joje vandens lygis nuo žemės paviršiaus buvo 9,5 m. Neužilgo į įgriauvą, su 120 sunkvežimių, buvo supilta apie 550 - 650 m³ žemių.

Tai jau trečią sykį toje pačioje vietoje atsivėrianti karstinė įgriauva. Pirmą kartą ji atsivėrė apie 1987 m. ir buvo nedidelė. Atsivėrus antrą kartą - 1991 m. pavasarį - skradžiai prasmego žydinti kriaušė. Tuomet duobei užpilti užteko 24 sunkvežimių žemių.

- **Giliausia atvira karstinė įgriauva** - "Karvės ola", dar vadinama "Karvės duobe", "Karvia-duobe", "Karvine", - yra Karajimiškio geologiniame draustinyje (Biržų raj.). Įgriauva - apie 12,6 m gylis, paviršiuje beveik apskrita - 10 - 12 m skersmens.

Vilnius 1936

Jonas Vytautas Narbutas

Bendri nakvynės namai

Verkių gatvėje pelno tikslais įsteigti nakvynės namai.

Nakvynė kainuoja 20 gr. Vyrai užima 3 kambarius, moterys - 1 kambarį. Vyrai laisvai vaikščioja po moterų kambarius - moralistai turėtų progos protestuoti, bet čia moralė niekam nerūpi.

Už 20 grošų duodama lova - tai biznis! Kiekvienoje lovoje guli po du žmones.

- Ar daug turite pelno?
- 30-40 zlotų per mėnesį.
- Ir galite iš šių pajamų pragyventi?

- Viskas galima. Dabartiniu laiku viskas galima, tik mums daro konkurenciją visokios labdarybės draugijos, o šiaip pragyventi galima būtų...

Švara ne per didelė. Vyrai ir moterų kambariuose dvokia denatūruotas spiritas. Klausiu kodėl.

- Dauguma mūsų įnamių geria denatūruotą spiritą vietoje degtinės, o kas gali pakęsti tokį gyvenimą be alkoholio. Vakar čia vienai panelei pavogė vaikui butelį odekolono, sumaišė su denatūra ir man davė išgerti - puikus kvapas!

- Ir jūs leidžiat čia gerti nuodus?

- Tai vis dėlto sveikiau, negu politūra, kurią geria beveik kiekvienas vilnietis, - atsako šeimininkas.

Bedarbių namai, Dzielna 56

Miesto savivaldybė sutraukė iš kiemų visus benamus ir parūpino jiems butą. Kambariuose susikimšę po kelias šeimas, bet patenkinti, nes yra tokių, kurie ir tokio buto neturi.

- Žiemą šalta?

- Taip. Žiemą leidžiam vaikams į gatvę vogti anglių. Kas nusiperka anglių, kol išverčia arba vežant išbyra, vaikai nutveria - ir turim "rojų". Tik labai dažnai vaikai, o paskui ir seniai susimuša dėl tų anglių.

- O kaip su maistu?

- Iš "posredniakos" (Darbo biržos) gauname sušalusius bulvių. Ne veltui. Už tai reikia atidirbti ir dar kaip dirbti! Praeitą

rudenį kasėme vienam dvare bulves. Laukas buvo apsemtas vandens. Dvaro darbininkai sustreikavo, ir dvarininkas atidavė bulves "posredniakai" išsikasti iš pusės. Tai daroma "labdarybės" tikslais...

Vilnius pavasarėjant

Kada Neris triukšmingai pradeda bombarduoti miestą, ir gatvės nukloja storas purvo sluoksnius, kada pavasaris švelniu dvelktelėjimu paliečia ne tik Tris Kryžius, Gedmino pilį, bet neprašomas įsiveržia į geto labirintus ir daro ten nematytą revoliuciją, tada Vilniaus gatvės pasklinda klegančių mėlynųjų gėlių pardavėjų būriais, ir miestas atbunda.

- Už penkis grošus pirkite! - spiegiandais, plieniniais šauktukais iš visų pusių bombarduoja ausis. Ir pabandykite nepirkti! Lydės jus, kaip sakoma, "iki amžiaus galo" tas klaikus, verksmingas balsas.

Gatvės užlieja raudonų, geltonų, žalių balionų debesys. Kaina jų žema: didesni po 20 gr., mažesni galima pirkti už "vienus 10 grošų".

Štai šliaužia žąsėle margaspalvių žalčių vilkstinė - tai vaikų žaislai. Jų čia daugiau negu gatvėse vaikų.

Gatvių pardavėjai ne visi vienodi. Vieni perša kiekvienam savo prekes, kiti stovi išdidžiai šypsodamiesi ir laukia, kol prie jų prieisi. Vieni vaikščioja gatvėse, kiti po namus. Vieni turi policijos leidimus prekiauti, kiti neturi.

Kiekviename žingsnyje svarstyklės: Bernardinų sode, Katedros sode, Ožėkienės aikštė, Lukiškių aikštė, žodžiu, kiekviename kampe rasi svarstyklės su užrašu: "Mediciniškos", "gydytojiškos" arba "daktariškos" svarstyklės žmonėms sverti. Kaip pamatysim, ne visada žmonės jomis sveriasi.

Tos, kurios vietoj stovi, vadinasi "liuksusinės", su foteliu arba su platforma, kitos, dėžutės pavidalo, nešiojamos iš kampo į kampą.

Svarstyklės aptarnauja dau-

Vilnius, 1998 m.

V. Kapočiaus nuotr.

giausia panelės.

- Kaip sekasi? Ar daug, panele, turite klientų? - klausiam svarstyklių savininkę ar nuomininkę.

- Kaip kada, - gaunam neaiškų atsakymą.
- Bet maždaug?
- O kam tos žinios ponui reikalingos?

- Norėčiau apie tai šį bei tą parašyti.

- A, magistratui pranešti, kad uždirbam, kad vėl mokesčių padidintų.

- Ne, noriu į laikraštį parašyti.

- O, tai visai kas kita, - pagyvėja panelė, - visai būna, bet bendrai tai tiek to gero, tiek to blogo...

- Kiek laiko jūs praleidžiat prie svarstyklių?

- Nuo 9 val. ryto iki 10 val. vakaro. Tas, žinoma pareina nuo oro; jeigu lietus lyja, tai gatvė maža žmonių ir neapsimoka sėdėti.

- O ką darot, jeigu lietus užklumpa?

- Apkloju aparatą cerata ir bėgu į artimiausius vartus.

Pagalvoja valandėlę, apsidairo, ar kas nenori svertis.

- Žinot ką, kad ir aš rašau...

- Ką? Meilės laiškus?

- Fui, - panelė ironiškai nusisypso, - eiles rašau ir romanus.

Vienas ponas skaitė ir sakė, kad gerai parašyti.

- O kaip jūsų knygos vadinsis?

- "Jūros šmėkla", "Svajonių karalaitis"...

Kai paklausiau, kiek uždirba per dieną, apmetė vėl mane nuo galvos iki kojų abejojančiomis akimis ir, matyt, vėl bijodama, ar nesu magistrato valdininkas, pareiškė:

- 1 zlotą. Maždaug 10 žmonių sveriasi per dieną, imu po 10 gr. - Vyrai ar moterys dažniau sveriasi?

- Moterys dažniau. Vyrai labai retai sveriasi. Daugiausia karai ir karininkai! Sveriau ir kapitoną, ir majorą! - kalba pasididžiudama.

- Ponios atsiveda šunis ir tos daugiausia duoda uždirbti. Viena senmergė atsinešė pilną pining šunų ir visus pasvėrė. Tokia keista, sako, kad šunes daug geresni už žmones...

Pasisvėriau ir aš: 84 kg.

Pavasari prasideda aukų rinkimas ir traukiasi iki vėlyvo rudens. Savaitė bedarbiams, nuo potvynio nukentėjusiems, Lopp (aeroklubui), kolonialinei lygai, neturtingiems vaikams, Pilsudskio mauzoliejiui, paminklui, pamestinukams, vienu žodžiu - kasdien renka aukas, kasdien turi atiduoti visus grošius, o jeigu neturi, tai reikia nervintis, rausti...

Laikraščių pardavėjai taip pat atgyja. Laikraščių pardavėjai susiskirstę į luomas: 1) tie, kurie pardavinėja valdžios spaudą, 2) bulvarinius laikraščius, 3) pigiusius, 5 gr. vertės, ir 4) varototus arba senus laikraščius. Paskutiniųjų karalius Vanka. Jis kaimiečiams pardavinėja dažniausiai pernykščius ar dar se-

nesnius. Ne kartą jis nustebino

vilniečius savo naujienomis:

- Trockis pasikorė!

Pribėga policininkas ir - i nuovadą. Ten Vanka keliom savaitėm atsisėdavo.

Po kiek laiko ir vėl Vilnius

klausydavo:

- Bolševikai žygiuoja į Varšuvą!..

Vilniui vaduoti
sąjungos leidinys,
Kaunas, 1936

KRINTA KAINOS į

VILNIŲ

\$375 plus mokesčiai

Finnair linija

New York - Vilnius - New York

- Bilietus reikia nupirkti iki rugsėjo 30 d..
- Išvykti ketvirtadieniais, grįžti trečiadieniais
- Skrydžių pradžia - spalio 29 d.
- Paskutinė grįžimo data - kovo 31 d.
- Kaina negalioja Kalėdiniam laikotarpiui
- Bilieto nepnaudojus pinigai negrąžinami

Vytis Travel

40-24 235 St.

Douglaston, NY 11363

Tel. 718-423-6161

1-800-77-VYTIS

E-MAIL: VYTTTOURS@EARTHLINK.NET

web site: www.vytistours.com

Atlantic Express corp.

800 - 775 - SEND ▼ 914 - 258 - 5133

Garantuotas, greitas ir saugus
siuntinių pristatymas

nuo DURŲ iki DURŲ

Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų

į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ

PICK-UP SCHEDULE FOR SEPTEMBER
AND OCTOBER OF 1998

September 29	New Britain, CT	11-12 noon
	New Haven, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
October 1	Elizabeth, NJ	11-12 noon
	Kearny, NJ	1-2 pm
	Paterson, NJ	3-4 pm
October 2	Philadelphia, PA	11-12 noon
	Baltimore, MD	4-5 pm
October 3	Brooklyn, NY	12-1 pm
October 5	Putnam, CT	1-2 pm
October 13	New Britain, CT	11-12 noon
	New Haven, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
October 15	Elizabeth, NJ	11-12 noon
	Kearny, NJ	1-2 pm
	Paterson, NJ	3-4 pm
October 16	Philadelphia, PA	11-12 noon
October 17	Brooklyn, NY	12-1 pm
October 27	New Britain, CT	11-12 noon
	New Haven, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm

For more information please call:
1 800-775-7363 or 914-258-5133

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$ 520 r.t.

One way to Vilnius \$ 330

FREGATA TRAVEL

250 West 57th Street, 1211

New York, NY 10107

Tel.: (212) 541-5707

Established in 1958

VILTIS - Hope

LITHUANIAN RELIEF PARCEL, INC.

368 West Broadway, Boston, MA 02127

Tel. (617) 269-4455 Fax. (617) 269-4836

- SIUNTINIAI IŠ BOSTONO Į LIETUVĄ
- Pagalba Lietuvai - Gift of Hope
- SKAMBUČIAI Į LIETUVĄ - 46 C/MINUTĘ
- Pinigų pervedimas į Lietuvą

SEPTEMBER and OCTOBER PICK-UP SCHEDULE

Binghamton, NY	Sept. 25	9-10:30 AM
Scranton, PA	Sept. 25	12-2 PM
Frackville, PA	Sept. 25	5-6 PM
Philadelphia, PA	Sept. 26	12-2:30 PM
Brooklyn, NY	Sept. 26	12-3 PM
Baltimore, MD	Sept. 26	6:30-7:30 PM
Washington, DC	Sept. 27	2-4 PM
Bridgeport, CT	Sept. 28	9-10 AM
Lowell, MA	Oct. 9	12-1 PM
Lawrence, MA	Oct. 9	2-3 PM
Nashua, NH	Oct. 9	4-5 PM
Worcester, MA	Oct. 10	12-3 PM
Kennebunkport, ME	Oct. 13	1-2 PM
Norwood, MA	Oct. 13	5:30-6:30 PM
Centerville, MA	Oct. 14	3-5 PM
Brockton, MA	Oct. 15	3:30-5:30 PM
Putnam, CT	Oct. 16	1-2 PM
Providence, RI	Oct. 16	4-6 PM
Waterbury, CT	Oct. 17	9:30-11 AM

CONTAINER LEAVES FOR
LITHUANIA ON OCTOBER 5, 1998

Padovanokite
"Darbininko"

prenumeratą
savo pažįstamiems
bei draugams
švenčių proga!

Prenumerata
metams - tik \$30.

UNIONTOURS

kviečia Jus keliauti į Lietuvą

-- Mes esame kelių ekspertai į visą Pabaltijo regioną
- Lietuvą, Latviją, Estiją.

-- Taip pat siūlome keliones laivu Baltijos jūra ir į
Šiaurinę Europą.

-- Keliaudami gėrėsitės gražiausiais vaizdais.

-- Prieinamos viešbučių kainos ir pigiausi lėktuvų
bilietai, skrendant Finnair, SAS, Austrian Air, Icelandair ir
Lufthansa.

-- Skambinkite 212 683 9500 arba 800 451 9511 -
dėl brošiūrų ir dėl rezervacijų.

UNIONTOURS

245 Fifth Avenue,
New York, NY 10016

Fax: 212 683 9511

e-mail: travel@uniontours.com
on the net: www.uniontours.com

Sibiro tremtinių namai Vilniaus Pašilaičių rajone

V. Kapočiaus nuotr.

Pražydo naujas talento žiedas

Kelinti metai iš eilės Gilija Aukštikalnytė iš Bostono laimi jodinėjimo čempionės kaspina. Įvairių varžybų metu Gilija surinkdavo daugiausiai taškų ir metu gale laimėjo prizines vietas. 1997 metų sezono pabaigoje trofėjų įteikimo bankete Gilijai buvo įteiktas čempionės trofėjas. Gilija buvo pripažinta geriausia savo amžiaus grupės jodike angliškos medžioklės jodinėjime su kliūtimis. Gilijos vyresnioji sesuo Dailė taip pat yra pasiekusi gerų rezultatų jodinėjime, 1997 m. ji laimėjo "Reserve Champion" antrą vietą angliškos medžioklės jodinėjime savo amžiaus grupėje. Gilija ir Dailė Aukštikalnytės yra Jūratės ir Danguolės Aukštikalnių dukros, o taip pat gerai lietuvių bendruomenei žinomų

a. a. Malvinos ir Stasio Norkūnų bei Valerijos ir a. a. Kazimiero Aukštikalnių anūkės.

Sėkmingai prasidėjo ir šių metų sezonas. Nuo balandžio mėnesio beveik kiekvieną sekmadienį Gilija dalyvauja įvairiausiose jodinėjimo varžybose ir pasiekia labai gerų rezultatų. Metų gale ji vėl tikisi gauti trofėją. Angliškos medžioklės jodinėjime Gilija turi 300 kaspinų ir per 30 trofėjų. Lyg ir juokaudama, Gilija nusprendė išbandyti jėgas vakarų kaubojų jodinėjimo varžybose ir dideliu savo nustebeimui laimėjo pirmą vietą! Laisvalaikio ir vasaros atostogų metu Gilija dirba norvegų fjord arklų jodinėjimo instruktore. Ji moko jodinėti vaikus su įvairiomis negaliomis.

Šalia jodinėjimo talento, sėkmingai skleidžiasi antras Gilijos talentas – dainavimas. Šiais metais Gilija (sopranas) laimėjo pirmą vietą Massachusetts All State konkurse. Gilijai teko didelė garbė atstovauti Amerikai USA Youth Chorale Europoje. Choralą sudaro patys geriausi gimnazijų dainininkai iš visų JAV. Gilijai teks dainuoti solo Notre Dame katedroje Paryžiuje, įžymiausiose miestuose Vokietijoje, Austrijoje, Šveicarijoje, Italijoje ir Olandijoje. Į koncertinę kelionę Gilija išvyko birželio 27 d. Mes didžiulio laimėjimo, kad Amerikos lietuvių bendruomenėje iškilo naujas talentas, kuris pasauliui dar kartą įrodys, kokia talentinga yra lietuvių tauta. Linkime Gilijai kuo geriausios kloties ne tik šioje kelionėje, bet ir visoje muzikinėje karjeroje.

Halina Pachanavičienė

Ruduo - bulviakasio metas Lietuvoje

V. Kapočiaus nuotr.

AŠTUNTA APPLE VASARA LIETUVOJE

(atkelta iš 1 psl.)

niais užsiėmimais dalyviai buvo supažindinami su naujais vaikų atrinkimo ir vertinimo metodais, taip pat su individualių programų kūrimu, elgesio normavimo būdais ir mokymo aplinkos bei programų pritaikymu vaikų sėkmei užtikrinti. Buvo kalbama apie autizmą, vizualias priemones komunikacijoje ir vaikų savivarbos svarbą. Visi dalyviai buvo prašomi atvežti medžiagos apie savo du ar tris neįgalinčius mokinius, kur būtų išvardintos jų stipriosios ir silpnosios vietos kognityvinėse komunikacijos elgesio ir kitose srityse. Medžiaga buvo naudojama seminaro metu. Šiuos kursus dėstė Myra Goodwin, Ritonė Rudaitienė ir dr. Steven Williams.

Pradinių klasių metodika
Čia buvo kviečiami pradinių

klasių mokytojai, ypač pirmą kartą lankantys APPLE kursas. Buvo aptariamos šios temos: mokymas ir vertinimas, matematikos integravimas su gimtąja kalba, gamtos bei visuomeniniais mokslais. Taip pat buvo aiškinama pilietiškojo ir kultūrinio paveldo svarba ugdamas vaikus demokratiškai visuomenei ir loginio mąstymo įgūdžių ugdymas, ypač kritinių padėčių išsprendimas. Kursus čia dėstė Vida Anton, Janine Kaste ir Beth Sentner.

Katalikiškų mokyklų darbo specifiką dėstė sesuo Jon Bears-to, Philip Gorasi ir James Simone.

Gimtoji kalba

Į šiuos kursus buvo kviečiami 5-12 klasių lietuvių kalbos bei literatūros mokytojai. Paskaitose, seminaruose, diskusijose ir praktiniais užsiėmimais bei inscenizacijomis buvo nagrinėja-

mos šios temos: kūrybinio, išraiškos ir informacinio rašymo eiga, taipgi muzikos, meno, literatūros ir filmo panaudojimas mokant rašymo. Buvo liečiama Amerikos feministinė ir postmodernistinė literatūra: prototipinės temos (meilė, mirtis, au-ka) literatūroje, kaip naudotis Shakespeare'o vaidinimų analize mokymo procese. Šiuos kursus dėstė Tasha Haas, Bonnie Lundblad, ir Kristina Gvil-dytė-McGann. Programos direktorė buvo Myra Goodwin, administratorius Juozas Karmūza, vertėjų koordinatore Dan-guolė Vadopolienė.

Kursai Utenoje

Viskas čia vyko naujoje ir jaukioje istoriko Adolfo Šapo-ko gimnazijoje. Į žemės ūkio mokyklų programų kursus ir jų metodiką buvo kviečiami žemės ūkio mokyklų mokytojai, kurie dėsto disciplinas, apimančias

Įdomi viešnagė Lietuvoje: sporto ir dainų šventės davė daug įspūdžių

(atkelta iš 5 psl.)

parašyti ilgesnį rašinį apie bendravimą su Lietuvos prezidentu Valdu Adamkumi (išspausdinta šio dienraščio puslapiuose).

Viešint Klaipėdoje, aplanky-tos abiejų ten išseinančių dien-raščių - "Klaipėdos" ir "Vakarų ekspreso" redakcijos. Pirmoje buvo miela sutikti savo seną pažįstamą vyr. redaktorių Antaną Stanevičių. Taip pat ilgesnė pažintis siejo ir su Šakių "Draugu" bei jo redaktore Aldona Zavis-tauskiene, kur buvau irgi pak-viestas apsilankyti. Reikėjo užsukti ir į Marijampolę, nes ten vyko jau pusantros metus ei-nančio žurnalo "Suvalkija" iš-kilmės - pristatymas visuome-nei, kur dalyvavo svečių iš vi-sos Lietuvos.

Daugumas čia išvardintųjų spaudos organų idėjo pasikal-bėjimus su manimi, kur prašė pasisakyti įvairiais spauda-liečiančiais klausimais, pasida-linti mano 50-ties metų žurna-listine patirtimi. Kai kurie iš anksto paminėjo mano 70-ja

amžiaus sukaktį.

Klaipėdoje ir Kaune teko bendrauti su žinomu režisieriu-mi Povilu Gaidžiu, kuris anks-čiau buvo atvykęs ir į Chicago surežisuoti vieną mūsų "Vaidi-lutės" teatro statytą dramą. Ši kartą jis ilgėliau buvo užklyptas per Povilines ir su juo kartu bu-vo stebėtas vienas jaunųjų Kau-no teatralų pastatymas Kauno Dramos teatre. Kaune taip pat bendrauta su žinomu literatu-rašytoju, "Santaros" redaktoriu-mi Romualdu Norkumi, Kauno Dramos teatro aktoriumi Petru Venslovu (jis yra taip pat ir "Ai-nių" ansamblio meno vadovas) ir daugeliu kitų daugiau ar ma-žiau žinomų asmenų, kuriems visiems išvardinti reikėtų daug vietos.

Man didelį įspūdį paliko žinomo ispanų dailininko de Goyos meno paroda Šiuolaiki-nio meno muziejuje Vilniuje (ten iš arčiau turėjau progą pa-bendrauti ir su Lietuvos presi-dentu Valdu Adamkumi; beje, su juo bendrauta ir keliose ki-tose vietose).

šias temas: dirvožemis, derlius, gyvuliai, žemės ūkio politika, techninė įranga ir sodininkystė. Buvo pageidaujama, kad moky-tojai dalyviai turėtų bent trejų metų darbo stažą. Šiuose kur-suose buvo atsižvelgta į 1996 ir 1997 metų jau dėstytų kursų pa-tirtį, ir tam tikra prasme šiomet buvo jų tęsia. Buvo aptariamos temos, kurios rūpi šios srities specialistams, pvz., JAV žemės ūkio mokyklų ir technikumų programos, kurios gali būti pri-taikomos Lietuvoje. Buvo su-pažindinama su žemės ūkio mo-kytojų rengimu bei kvalifikaci-jos kėlimo principais ir prakti-ka. Be to, buvo aiškinama kaip diegti verslo įgūdžius ir kaip praktiniais užsiėmimais skatin-ti mokinių susidomėjimą. Daly-viai vystė supratimą kokiais principais vadovaujamasi pla-nuojant, vykdant ir vertinant žemės ūkio specialybių progra-mas. Taip pat buvo nagrinėjami būdai, kaip reikia vystyti mo-kinių administracinius ir komu-nikacinius įgūdžius, pvz., kaip skatinti tautinius ir visuomeni-nius užmojus per akademinis jaunimo sambūrius. Buvo pa-brėžiamas pažinimo, jausminių ir psichologinių priemonių pa-naudojimas bei praktinių užduo-čių svarba mokyme, skatinant mokinių aktyvumą ir atsakomy-bės jausmą. Kursus dėstė prof. Dr. Don Meaders ir James Brousseau.

Į paauglystės psichologiją buvo kviečiami klasės auklėto-jai. Čia jie susipažino su prob-lelių sprendimo metodika, taip pat ir įgūdžiais, kuriais galima padėti mokiniams. Buvo pa-brėžiama, kad mokytojams rei-kia mokėti gynybą, menedžerio, tarpininko ir trenerio roles. Nau-dojantis šia informacija buvo mokoma, kaip įvertinti ir doro-tis su mokinio emocinėmis problemomis, kaip bendrauti su šeimomis, kaip vertinti ir stip-rinti aplinką bei savo bendruo-menę. Buvo aptariami būdai, kaip sudaryti darbo komandas ir kaip kurti probleminės padėties sprendimo planus, kuriais gali-ma įgalinti teigiamą kaitą.

Į rizikos mažinimo ir atsparu-mo didinimo kursus buvo kvie-čiami mokyklų socialiniai dar-buotojai, socialinių mokslų dė-sytojai, švietimo vadovai, mo-kyklų direktoriai, policijos ir kiti asmenys, dirbantys su jaunimo nusikalstamumo problemomis. Yra vaikų, laikomų rizikos buse-

Per penkias Lietuvoje praleis-tas savaites daug, daug visko matyta ir girdėta. Dalį iš tų įspūdžių jau teko aprašyti "Draugo" dienraštyje, "Tėviš-kės žiburių" savaitraštyje ir ki-tur. Kita dalis aprašymų dar yra juodraščiuose ir laukia savo ei-lės.

Gyvenant Chicagoje ir čia nuolatos skaitant tris Lietuvos dienraščius, gausybę rečiau išei-nančių laikraščių ar žurnalų, apie kultūrinį, sportinį, politinį ar kitokių gyvenimą galima neblogai sužinoti. Tačiau stebėti Lietuvos gyvenimą iš tolo, iš anapus Atlanto nėra tas pats, kas jį pažinti vietoje savo akimis, kai gali iš arti pajusti visą to gy-venimo pulsą. Taigi šia prasme viešnagė Lietuvoje užsienio lie-tuvių spaudos žmogui yra bū-tinybė, kurią reikia laikas nuo lai-ko įgyvendinti.

Viešnagė Lietuvoje dar syki praplėtė mano akiratį ir davė pa-žintinės naudos. Ne viskas, ką tėvynėje teko matyti, buvo mie-la ir smagu, tačiau juk reikia matyti ir balta, ir juoda, nes sunku laukti, kad Lietuvos gy-venimas žydėtų vien tik rožine spalva. Tačiau reikia manyti, kad laikui bėgant tų tamsesnių spalvų bus vis mažiau...

noje dėl blogų ir priešiškių namų sąlygų, k. a. skurdas, šeimyninė nesantaika, alkoholizmas ir nar-komanija, ligos ir smurtas šeimoje. Žodis rizika suponuoja neigiamą išdava, bet taip pat prileidžiama, kad pasikeitimas yra įmanomas. Kai kurie rizikos būsenoje esantys vaikai ir šeimos turi atsparumo apsaugos veiksmų, kurie padeda sėkmin-gai nugalėti tūnančias negandas. Šios žinios buvo taikomos pla-nuojant uždavinius, kurie ska-tintų sąlygas įvairiose visuome-ninio gyvenimo srityse. Kursus dėstė: Amy D'Aprix, dr. Katie Dunlap, dr. Mark Fraser ir Gary Schaffer.

Į pradinių klasių metodikos kursus pirmenybė buvo teikia-ma ne tik pradinių mokyklų mo-kytojams, bet buvo kviečiami mokyklų vadovai ir jų pavaduo-tojai. Paskaitose, diskusijose buvo aptariamos dvi pagrindi-nės temos: konfliktinės padėties išsprendimas ir pedagoginė psi-chologija. Dalyviai buvo supa-žindinami su būdais, kaip mo-kinius įtraukti į konfliktų iš-sprendimo vyksmą, kaip orga-nizuoti klasės fizinę aplinką, kaip atpažinti emocijas ir kaip integruoti konfliktų sprendimo programą į bendrą darbo planą. Taip pat buvo nagrinėjamas mokymo ir motyvacijos ryšys kaip giluminio suvokimo ir neį-galinčių mokinių mokymas. Dėstytojos čia buvo: Irena Gie-draitienė, Lisa Nagel ir dr. Aimee Rickman.

Į anglų kalbos kursus nespe-cialistams, panašiai kaip ir Ma-žekiuose, buvo kviečiami silp-nai mokantys arba turį ribotą tos kalbos mokymo praktiką. Šio kurso dėstytojai buvo Steve Bergen iš Washington, D.C., ir Irena Ross iš Toronto, Kanados.

Grupinis mokyklų tobulini-mo ir problemų sprendimo planavimas. Čia klausytojai bu-vo registruojami grupėmis, su-

sidedančiomis iš vieno mokyk-los vadovo ir trijų keturių mo-kyklos mokytojų. Buvo sudary-tos aštuonios tokios grupės, ku-rios užsiangažavo kartu dirbti per ateinančius mokslo metus. Čia buvo vystomi darbo įgū-džiai, supažindinama su tyri-mais ir problemų sprendimų metodais, padedančiais vystyti mokyklos tobulinimo planą. Kiekviena mokykla pristatė sa-vo mokyklos sunkumus ir bandė prieti prie praktinio sprendimo, sudarydama konkretų veiklos planą 1998-1999 mokslo me-tams. Dėstytojai čia buvo dr. Jo-seph Kalla, dr. Gloria Ruttman, Walter Serbent ir dr. Philip Tay-lor.

Pilietiškojo integravimas į visuomeninius mokslus

Čia buvo kviečiami istorijos ir geografijos mokytojai, septin-tos klasės pilietinio ugdymo mokytojai ir kitų dalykų mo-kytojai, siekiantys integruoti pilie-tiškumą į savo mokomąjį da-lylą. Aktyviais būdais (insce-nizavimais, vaidinimais, deba-tais, diskusijomis, vaizdinėmis priemonėmis, rašytiniais užda-viniais) bei paskaitomis buvo nagrinėjamos šios temos: pasa-uliniai reiškiniai - NATO, Eu-ropos Sąjunga, Jungtinės Tautos bei žiniasklaida, skatinanti tarp-tautinę tarpusavio priklausomy-bę. Taip pat ekonominė plėtra ir įtaka ekonomikai bei aplinkai, istorinė demokratijos vystymosi apžvalga, Lietuvos konstitu-cinė analizė, parlamentarinė tvarka, mokinių tolerancijos ir pagarbos ugdymas. Taip pat bu-vo nagrinėjama mokymo psi-chologija ir skirtingi mokymo stiliai. Šiuos dalykus dėstė Gin-ny Bergen ir Joseph Shupenis.

Visų programų direktorė Ute-noje buvo Giedrė Stankūnienė, jų administravimą sklandžiai tvarkė Ilona Laucienė, o vertė-jais pasirūpino Aldona Marijo-šienė.

A. + A.

INAI KURASKIENEI

mirus, jos seseriai ALDONAI, broliui TADUI ir visiems artimiesiems reiškiu nuoširdžių užuojautą.

Jūratė Šukienė

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: jkeleras@aol.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Vysk. Paulius Baltakis, OFM, rugsėjo 27 d., sekmadienį, dalyvaus Missisauga, Ont., Lietuvos Kankinių parapijos 70 metų sukakties šventėje. Rugsėjo 28 d. dalyvaus Toronte vykstančiuose Kanados lietuvių kunigų posėdžiuose.

Dr. Leonas Mačiūnas, Vilniaus universiteto profesorius, lydimas LKRŠ vedėjos Vidos Janauskienės, rugsėjo 15 d. lankėsi "Darbininko" istaigose ir apžiūrėjo Adomo Galdiko vardo meno galeriją. Dr. Mačiūnas dalyvavo Pasaulio Katalikų Doktorų Federacijos konferencijoje New Yorko Sheraton viešbutyje, kur su trimis lietuviškos medicinos - dr. Ligija Rylislyte, sesele dr. Virginija Dambrauskaite ir dr. Rasa Kasulyte pristatė mokslinį darbą.

Rugsėjo 20 d. šie keturi medikai dalyvavo Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos metiniame susirinkime Putnam, CT, ir padarė pranešimą. Dr. L. Mačiūnas po trumpo viešnagės pas dukrą architektę Jurgitą Gudaitienę, Hempstead, NY, rugsėjo gale grįžta į Lietuvą.

Aušros Vartų parapijos (32 Dominick St., New York, NY 10013) **tradiciniai rudens pietūs** įvyks spalio 18 d. tuojuo po 11:15 val. mišių. Skanų maistą paruoš J. Beleckas. Bus atgaiva. Kaina 25 dol. asmeniui. Vietas užsakyti iš anksto, paskambinant į kleboniją tel. (212) 255-2648.

New Yorko Lietuvių Atletų klubas jau aštuoneri metai iš eilės rengia **Blusų turgų**. Šiemet jis bus spalio 3-4 d. Kultūros Židinio didžiojoje salėje. Tai yra pagrindinis lėšų telkimo būdas Atletų klubui, kuris yra seniausias New Yorko apylinkėje nuolatiniai be pertraukos veikia lietuvių sporto klubas nuo 1903 metų. Blusų turguje bus parduodami naudoti, bet gerame stovyje, įvairiausi daiktai: rūbai, baldai, įrankiai, žaislai, elektroniniai ir sportiniai reikmenys ir t.t. Kas turi nebereikalingų aukščiau minėtų daiktų, prašome paaukoti Atletų klubui, atvežant juos į Kultūros Židinį; kas negalite atvežti, prašome skambinti tel. (718) 849-2260 ir susitarti dėl paėmimo iš Jūsų namų. Paaukodami Jums nebereikalingus daiktus padėsite New Yorko sportuojančiam jaunimui. *Daugiau informacijų žiūr. skelbimą šio puslapio apačioje.*

Visi maloniai kviečiami į
NY LIETUVIŲ ATLETŲ KLUBO
rengiamą

... BLUSŲ TURGŲ ...

spalio 3 - 4 d. nuo 10 val. ryto iki 5 val. popiet

Kultūros Židiny, 361 Highland Blvd., Brooklyn,

Žemos kainos Jūsų vilios apsipirkti.

Čia rasite naujų ir vartotų drabužių,

avalynės, baldų, elektroninių daiktų, virtuvės reikmenų, sporto priemonių, žaislų ir įvairiausių kitų daiktų.

Veiks virtuvė - skanūs pietūs, kava, pyragai ir atgaiva.

-- Įėjimas nemokamas --

Kretingos labdaros valgykla "Rūpestėliai"

Kiekviename "Darbininko" numeryje, 8-to psl. dešinėje skytyje, turime mažą skyrelį, kur skelbiame Kretingos pranciškonų labdaros valgyklos aukotojų pavardes. Valgykla buvo jau keletą kartų trumpai aprašyta.

Dabar ši labdaros valgykla yra pasivadinus "Rūpestėliu" vardu. Valgyklos vedėja mums atsiuntė šį laišką:

GERIEJI ŽMONĖS,

Pranciškonų įsteigta, jų ir įvairių geradarių palaikoma, labdaros valgykla gyvuoja jau penktus metus. Žiemos ir pavasario sezonais pas mus lankosi iki 200 žmonių, o šiuo metu (laiškas rašytas šią vasarą) globojame iki 120 žmonių, iš kurių pusė yra vaikai, kiti - seneliai, invalidai, ligoniniai ir žmonės, neturintys jokio pragyvenimo šaltinio.

Neskaitant mūsų globėjų pranciškonų, mes turime tik vieną pastovų rėmėją - Kretingos rajono savivaldybę. Iš jos skiriamų lėšų galime išgyti duonos, o visa kita yra palikta Dievo ir žmonių gailestingumui. Ir ačiū Dievui, nes Jis siunčia gerus, mylinčius ir atjaučiančius žmones, kurių aukų dėka mūsų mažutėliams - vargšams kasdien galime pateikti karštos sriubos, duonos ir daržovių.

Dar kartą AČIŪ!

Meldžiamės už savo geradarius ir tikim, kad Viešpats Jums už dosnumą šimteriopai atlygins.

"Rūpestėlių" labdaros valgyklos vadovė *Natalija Korolenko*
Vilniaus g. 2, Kretinga

...Valgome visi trys...

Valgyklos šeimininkės

"Rūpestėlių" valgykloje maitinasi ir seni, ir jauni

Motina, kurios vardas Teresė

Vieneri metai nuo Motinos Teresės mirties

Rugsėjo 5-tą d. sukako vieneri metai nuo Kalkutos Motinos Teresės mirties. Tai sukačiai pažymėti Vatikano audienčių salėje buvo surengtas atsiminimų, maldos ir muzikos vakaras, pavadintas "Motina, kurios vardas Teresė". Dalyvavo Romos Kurijos kardinolai ir vyskupai, taip pat vyskupai iš tų kraštų, kuriuose šiandien dirba Motinos Teresės įkurtos Meilės misijonierių kongregacijos seserys. Dalyvavo ir Italijos ir kitų kraštų politikos ir kultūros veikėjai, Romoje ir Vatikane akredituoti diplomatai.

Prieš tai, to paties šeštadienio rytą, Katalikiškojo auklėjimo kongregacijos prefektas kardinolas Pio Laghi aukėjo mišias ir pasakė pamokslą. Štai ištrauka iš jo pamokslų: "Gyvendamas žemėje žmogus paprastai blaškosi, skiria savo laiką ir jėgas tūkstančiams reikalų, kurių ne visi yra svarbūs ir būtini. Žmogus stengiasi atrasti savo vietą pasaulyje, užimti poziciją, stengiasi turėti, mokėti, galėti, būti svarbus ir įtakingas. Jis niekaip nega-

li pasisotinti. Ir štai - kalbėjo kardinolas, - mums prieš akis iškyla Motinos Teresės pavyzdys: ji kuklomis ir varganomis priemonėmis, bet kupina didelės ir karštos meilės nuveikė tokius didelius dalykus, kokių pasaulio galiūnai negali nuveikti. Motinos Teresės paslaptis ir jėga buvo meilė. Juk visi žinome garsųjį šv. apaštalo Pauliaus himną meilei: ... *Jei kalbėčiau žmonių ir angelų kalbomis, jei žinočiau visas paslaptis ir visą mokslą, jei turėčiau tikėjimą, kad galėčiau net kalnus kilnoti, bet neturėčiau meilės, būčiau niekas...* Štai kur Motinos Teresės jėga ir visą pasaulį apskriejusio jos populiarumo paslaptis".

Tą patį tvirtina ir Motina Nirmala, Motinos Teresės įpėdinė, dabar vadovaujanti Meilės misijonierių kongregacijai: "Paslaptis - jos meilė žmonėms. Visa, ką ji darė, darė Dievo garbei ir žmonių gerovei. Motina Teresė visuomet buvo tarp žmonių. Ties Kalkutos vargdieniai, tarp kurių Motina Teresė praleido didesnę savo gyvenimo dalį, ir šiandien

kasdien ateina prie jos kapo, meldžiasi, prašo jos užtarimo. Motina Teresė yra su mumis, yra su vargšais", - kalbėjo Motina Nirmala.

Pabaigai trumpa ištrauka iš popiežiaus Jono Pauliaus II-o kalbos rugsėjo 5 d.: "Motinos Teresės atminimas ilgai liks gyvas mūsų širdyse, visoje Bažnyčioje ir visame pasaulyje. Ji buvo Dievo dovana mūsų dienų pasaulio vargšams, o kartu ypatingos malonės ženklas Bažnyčiai ir visam pasauliui. Motinos Teresės šypsena, jos žodžiuose ir darbuose nesunku išvysti tą Gerąjį Samaritietį, apie kurį mums kalba Jėzus, primindamas kiekvieno krikščionio ir kiekvieno žmogaus pašaukimą į meilę ir brolybę... Nepamirškime Motinos Teresės pavyzdžio, mylėkime jos atminimą ne tik žodžiais, bet kasdieniniais uoliais meilės darbais", - ragino popiežius.

Pagal Vatikano radijo žinias parengė A. Ž.

SKELBIMAI

Tik 46 centai už minutę skambinant į Lietuvą; 9,9 cento - JAV; negi atsispirsite tokiam RSL/CYBERLINK pasiūlymui? Lietuvius aptarnauja nuo 1986 m. Nemokėsite nei mėnesinių, nei registracijos mokesčių. Jokio papildomo kodo. Teiraukitės lietuviškai nuo 5 iki 9 val. vak. tel. 708-386-0556. (sk.)

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Tel: (516) 377-1401. (sk.)

Palm Coast Floridoje laukia Jūsų! Teikiama įdomi informacija visiems, bet ypatingai naujai atvykusiems. Skambinkite tel. 718 437-8785. Kvieskite Rimą. (sk.)

Reikalinga moteris prižiūrėti 2 vaikus. Ieškau sąžiningos, tvarkingos, nerūkančios moters nuo 30 iki 50 metų amžiaus, kuri myli vaikus. Gyventi šeimoje netoli Albany, NY. Skambinti tel. 1-518-372-6529 arba 1-518-285-7009. (sk.)

Studentė iš Lietuvos ieško nebrangaus kambario Woodhaven, Greenpoint arba Brooklyn rajonuose prie gero susisiekimo. Skambinti tel. (718) 235-9531. (sk.)

Paieškoma Helen Jásaitis. Ji pati arba ją pažįstantys prašomi skambinti tel. (718) 846-1210. (sk.)

"LIETUVOS AIDAS" - Vilniuje leidžiamas patriotinės minties ir plačios informacijos dienraštis, siuntinėjamas oro paštu kas savaitę po 5 numerius voke, skaitytoją pasiekia per 3 dienas. Lietuvos paštui nuo 1998.06.01 jo siuntimo kaina pakėlus 43%, arba 40 dol. per metus, dabar "Lietuvos aido" prenumerata JAV kainuoja: metams - 170 dol.; pusei metų - 90 dol.; ketvirčiui metų - 46 dol. Čekiai rašomi "Lietuvos aido" vardu ir su adresu siunčiami "Lietuvos aido" igaliotiniui JAV Broniui Juodeliui - 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514-2914, USA. Tel. 630 986-1613.

Kretingos pranciškonų labdaros valgykla, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukojo: Janina Šimelionienė, Ridgewood, NY - 10 dol.

Vytas Jarušis, Philadelphia, PA - 10 dol.

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers
361 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207.

Pažymėkite, kad tai jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

"VILTIES" siuntinių agentūros atstovas siuntinius vėl priims Brooklyn, Kultūros Židinio kieme, buv. spaustuvės patalpose **rugsėjo 26 d.**, šeštadienį, nuo 12 iki 3 val. popiet. Žiūr. skelbimą 6-tame puslapyje.

Brooklyne mūsų atstovas yra Algis Jankauskas, tel. (718) 849-2260. Jis pagal susitarimą paims siuntinius iš namų.

Atlantic Express corp., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, siuntinius vėl priims **spalio 3 d.**, šeštadienį, nuo 12 val. iki 1 val. popiet Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų skambinkite tel. (914) 258-5133.

Siuntiniai į Lietuvą laivu arba oru. Pinigai pervedami doleriais per 2 - 5 dienas.

TRANSPAK,
4545 W. 63rd St.
Chicago, IL 60629
tel. (773) 838-1050.